

REDACTIA
110, STR. AULICH (ADAM)
ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
1.250; pe 1 lună fl. 1.
Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)
INSERȚIUNILE:
de 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.
Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Grecii.

(L) Urmași ai unui popor, care prin
bătăliile-i însușiri a stăpânit odată lu-
men, iar roadele minții sale și acum
sunt comoara cea mai de preț a ome-
nirii, Grecii s'au bucurat întotdeauna
de prietenia și ajutorul neamurilor
mari din Europa. La 1821, de pildă,
când s'au ridicat să lupte pentru ne-
mărnarea lor, fii viteji de ai tuturor
națiunilor s'au dus să-i ajute împotriva
Turcilor. Așa, ca în bătălia dela *Mi-*
soulunghiu, unde s'a hotărât soarta Gre-
ciei, a căzut și cea mai strălucită po-
eză a veacului, poetul englez Lord
Byron. După 1878, luând dela
Turci, Europa le dă, așa ca dar, o
țară întreagă, Tesalia, pe când se
știe, că România, de pildă, pierde Ba-
rabria, deși ea ajutase ca Turcii să
se frânge.

Măcar că nici-odată Grecii nu s'au
deosebit prin nici o însușire înaltă,
din potrivă: atunci, când strigau în
lume după ajutor, să scape de impi-
tările Turcilor, la 1821, în România
ei neid în chip mișelesc pe slugerul
Milor Vladimirescu, care ridicase stea-
gul pentru neaternarea României, ce
de-o-sută-cincizeci de ani gema sub
jugul Ingrozitor al Grecilor.

Tot așa: la 1877 n'au curagiul să
lupte în luptă, ci numai după ce Plevna
a fost luată pornesc și ei (în Febru-
rie 1878) cu 12.000 ostași, conduși
de Sutzoros, împotriva Turcilor. Nici
atunci însă nu ajunge rîndul la bătăie,
pentru-că sare la mijloc Englitera,
care oprește ori-ce luptă și face ca
Grecia să se mărească, fără-ca măcar
să-și fi scos sabia din teacă.

Au avut, cu alte cuvinte, noroc
mult. Minte însă și inimă, nici-odată!
Pentru-că ce au făcut după Misou-
lunghi?

Li-se dă voe să alcătuească regat.
Din Bavaria se duce ca rege al lor
prințul Otto, care domnește 30 de ani.
El gonesc însă ca pe un netrebnic,
deși reii numai ei se dovediseră.

Ce au făcut chiar la 1881, după-ce
ministerul Komonduros a reușit să
alipească Tesalia către Grecia?

L-au gonit dela putere, l-au arun-
cat cu pietri.

Și cum au început războiul înainte
cu câteva săptămâni? Ca niște oameni,
cari închid ochii și se aruncă în
apă!

Adevărat, însuflețirea lor a fost
mălțoasă. În războiul unii s'au arătat
viteji. S'a găsit chiar o fată, care s'a
îmbrăcat ca bărbat și s'a făcut ste-
garul unei cete mari de luptători.

Ce folos însă, dacă fruntașii nea-
mului lor, ministrii și generalii, s'au
arătat d'o ușurință neiertată: au por-
nucit la luptă zeci de mii oameni, fără

să aibă vr'un plan făcut dinainte, ci
numai așa, în dorul lelii, par-că răs-
boiul cu o împărăție ca Turcia, ar fi
jucărie! Ce folos, dacă în aceeași
vreme când unii și-au dat cel din
urmă ban pentru războiul, pentru a
scăpa de jug turcesc pe Cretani, alții,
cei cari au întemeiat „Liga Națio-
nală“, au mâncat peste 700.000
drahme?

Urmarea a fost că au suferit bătaie
după bătăie, că azi Tesalia este eară
în stăpânirea Turcilor, că tot aceiași
Greci, cari înainte cu o lună n'au
voit să asculte de Europa, acum cer-
șesc milă: Europa să între eară la
mijloc și să-i scape ca Turcii să le
ia țara întreagă, căci dacă n'ar fi
Europa, Turcii peste câteva zile ar
pute să aibă în stăpânire toată Grecia.

Chiar în nenorocirea mare ce i-a
ajuns, ei s'arată popor nevrstnic. În
loc de a căuta în ei înșiși pricina ne-
fericirilor, se năpustesc asupra rege-
lui, învinuiesc pe fiul mai mare al
acestui-a că el a adus țara la pră-
pastie, pentru-că nu s'ar fi bătut bine,
deși se știe, că ei au silit pe rege
să înceapă războiul și să trimită pe
prințul Constantin ca mat mare peste
oștire. Și fără îndoială, că dacă re-
gele George n'ar fi unchiu al Impē-
ratorului Rusiei și dacă prințul Con-
stantin n'ar fi cumnat al Imperatorului
Germaniei, și nepot al regelui Dane-
marcei, înrudit cu aproape toate
curțile din Europa, Grecii și de
astă-dată făceau ceea-ce au făcut
cu întâiul lor rege: *il sileau să
plece*. Incepeau astfel lucrurile eară
d'acapul, mai încercau un pătrar de
veac cu alt rege! Norocul lor, însă,
că regii țin și ei la olaltă. Impēra-
tul Germaniei deci, care până acum
le era cel mai înverșunat potrivnic,
s'a îndurat să-i ierte, să le mijlo-
cească dela Turci pace, cerându-le
în schimb ca familiei regale să nu-i
mai facă nici un neajuns.

Mai mult de stă decât cu voie
bună, Grecii, ca să-și scape țara,
vor ține așa și pe Rege.

Ori-ce se va întâmpla însă, e mai
presus de ori-ce îndoială, că războiul
ce au început, a fost o curată *sinu-
cidere*.

Visteria țării au sleit-o cel puțin
pe jumătate veac.

Ear' cât despre armată, rușinea ce
a pățit o să-i ia pe vreme îndelun-
gată pofta și curagiul de a se mai
bate.

Tot așa, e mai presus de ori-ce
îndoială, că Grecii din Creta nu vor
fi alipiți către regat, după-cum dori-
seră, ei li-se vor da drepturi mai
puține încă, decât li-se făgăduise
înainte de război.

Nu e creștinesc să ne bucurăm de
nefericirea altora.

Nu putem să ne ascundem însă
bucuria ce simțim când vedem, că
pe când Grecia s'a dat afund pentru
multă vreme, regatul român iese tot
mai luminos la iveală...

Așa și trebuie să fie.

D'asupra tuturor, domnește drep-
tatea de veci care pedepsește deșertă-
ciunea și răsplătește pe cei-ce nu din
vina lor au suferit.

Dela Ligă. *Comitetul central execu-
tiv al Ligei culturale a luat dispozițiuni
a se convoca pentru zilele de 21 și 22
Maiu a. c., conform statutelor, congre-
sul anual ce se va ține în București.*

*Acest congres va avea un deosebit in-
teres, deoarece se vor face mai multe
propuneri pentru organizarea activității
Ligei, mai cu deosebire în provincie,
unde multe din comitetele secțiunilor au
încetat ori-ce activitate, deși membrii
Ligei din acele localități sunt animați
de același zel și activitate ca și în trecut.*

Scrisoare din Budapesta.

Frați la frați. — Se sporese. — Libe-
ralism sau anarchism. — Ethno-
grafe maghiară. — Réthy
redivivus.

Foia ungurească „*Szabad Szó*“ aduce
știrea, că mai mulți medici „maghiari“ din
capitala țării, au anunțat foilor turcești, că
vor călători la Constantinopol, pentru a intra
în serviciul armatei turcești.

Numitul ziar aduce știrea cu o vedită bu-
curie și mândrie.

Am căutat și eu să mă informez mai de-
aproape despre cei cari proiectează călătoria
și am aflat, că acei vestiți medici „*maghiari*“
sunt numai niște doctori *Jidani fără
clientelă*, de cari băjbăe Pesta. În fruntea
acestor „*facem treburi*“ — după mărturi-
sirea foilor ungurești — stă un anumit Dr.
Isak.

Ș'apoi să mai zici, că nu are dreptate
zicala românească, că și-a găsit sacul pe-
tecul?

Pentru contrabalansarea „alianței“ libera-
lilor Jidani cu Turcii, partidul popular înecă
și-a trimis un om la Athena și anume pe
medicul și deputatul Dr. Major Ferencz, care
telegrafiază lui „*Alkotmány*“, că a fost pri-
mit în audiență la regele și D-zeu mai știe
în câte alte locuri.

Până ce deputatul Dr. Major lecuște pe
Greci, colegul său din partidul popular, Kál-
mán Károly, a anunțat parlamentului noue
castru de incompatibilitate și anume în con-
tra contelui Tisza István, în contra Jidovilor
Rosenberg, Neumann și Daniel Gábor. Aceștia
toți, după cum s'a dovedit, sunt acționari la
societatea de navigațiune maritimă „*Adria*“,
care face „*haliș-verișuri*“ cu statul și care
e subvenționată dela stat cu considerabilă
sumă de 560 mii fl.

„*Főújsó Lapok*“, căreia îi place să facă
pe independenta, acuză societatea numită,
pe motiv, că funcționarii ei nu știu ungu-
rește. După judecata acestei foi, societatea
„*Adria*“ poate face operațiuni cu statul cât

de scandaloase, numai funcționarii să știe...
ungurește!

Tot în ședința de ieri a parlamentului s'au
anunțat și casurile de incompatibilitate ale
deputaților Neumann, gr. Battyányi Tivadar
și Daniel Gábor, cari sunt acționari și membri
în direcțiunea fabricii de pielărie „*Jordán*“,
care liferează toată pielea trebuincioasă la
trenurile statului.

Și apoi să mai zici, că meseria de depu-
tat nu e bună?!

Alaltăieri s'a pertractat aici înaintea curții
cu jurați procesul de presă intentat faimo-
sului „*Invățat*“ Dr. Smitt Jenő. Acest „*vestit
invățat*“, după cum îl numesc foile maghiare,
a edat o foaie cu program anarchist inti-
tulat: „*Allam nélkül*“, (Fără stat). Foaia
săptămânală, la care Smitt e și redactor, a
apărut și în ediție germană. Procesul —
după-cum se zice — i-s'a intentat pentru un
articol iscălit de Dr. Smitt, în care pledează
cu foc și cu patimă pentru *reșturnarea forme
de stat*, asemănând pe însuși Regele cu un
hoț de pe mare, între cari deosebirea e nu-
mai aceea, că unul posedă o flotă întreagă,
până când celalalt numai o luntrișoară.

Pe ministrii țării i-a asemănat cu hoții
din codrii seculari, cari fură dela cei bo-
gați pentru a da celor săraci, până când
ministrii fură dela cei săraci pentru a în-
dopa pe cei bogăți.

Curtea cu jurați, care pe Români îi con-
damnă în numele „*ideii de stat*“ — cu 8 vo-
turi contra 4 a *achitat* pe împrișinat.

Eată dar' pe cei dela putere în adevē-
rata lor golătate. Ei dau mâna chiar și
cu Caserio și Ravachol, numai pentru-ca
să scoată din popoare și simțul religios și
simțul de dreptate. Un „*Să trăească*“
eșit din gura unui Român, și ușa temniței
se deschide pentru a-l împinge în întune-
recul său, ear' un Smitt, care agită în scris
și cu cuvântul pentru dărîmarea bisericii-
lor, pentru alungarea liftelor dela putere,
pentru ștergerea patriei, scapă teafăr. O
nouă pildă aceasta despre faptul, că înain-
tea puternicilor țării, dreptatea e luată în
loc de nedreptate, ear' nedreptatea în loc
de dreptate.

Sovinismul Maghiarilor cu care zi de zi
ne întâlnim în foile lor politice, nu cruță
nici chiar foile lor cele literare. Așa d. e.
„*Vasárnapi Ujság*“, una dintre cele mai
vechi foi maghiare, în n-rul 19 a. c. dă o
schiță a locuitorilor din Macedonia. Auto-
rul schiței între alte prostii debutează și cu
următoarele: „*Populația Tesaliei în cea
mai mare parte pe sine se numește va-
lachă pe când ei nici nu sunt Valahi sau
Români, ci un amestec de Albanezi și
Slavi*“.

Și să nu uităm, că „*Vasárnapi Ujság*“ e
cea mai bună foie literară ungurească!
Toată lumea învățată știe, că în imperiul
otoman a existat odată un stat al Româ-
nilor care să numia „*Megalo-Vlachia*“. Până
și Réthy Lajos, moștenitorul teselor impo-
sibile ale lui Hunfalvi, susține în nrul cel
mai proaspăt al lui „*Budapesti Szemle*“, că
„*limba română s'a născut în pământul Ita-
liei de azi, în ținuturile Romagnei și nu în
Dacia*“ și că „*s'au retras către nord, im-
părțindu-se în trei părți: în Istria, Mace-
donia, în apropierea Dunărei și la poalele
Carpaților*“.

Nu va fi fără de folos, dacă voim spune,
că până acum „*V. U.*“ se purta cu oare-
care rezervă față de aiurările lui Réthy, ba

chiar aducea traduceri de scrieri românești și făcea biografii (ale episcopilor Vulcan și Dr. Radu), acum însă se pare că s'a schimbat. Literații din giurul lui „V. U.“ își însușesc metoda lui Réthy de a scrie despre Români, iar „academicianul“ Réthy se mulțumește și cu aceea, că limba română s'a născut pe pământ roman și nu mai discută prioritatea Românilor în Ardeal.

Dealtminte judecând nupă cele întemplate, cred că și această „operă“ a lui Réthy se va grăbi să o traducă în românește rethicianul Costa.

Budapesta, 12 Maiu. *Blondin.*

Răspundem!

Scriind un lung articol despre lupta din congregație a Românilor, „Aradi Közlöny“ (n-rul dela 13 Maiu n.) invinuiește pe luptătorii români, că nu slujesc bine poporul, când se încăpăținează și vorbesc... românește, de-oare-ce Ungurii nu-i înțeleg și nu pot să le asculte astfel plângerile.

Foiaia stăpânirii recunoaște deci astfel că Ungurii — adecă slujbașii comitatului — nu știu românește. O dovadă aceasta și o mărturisire despre felul, cum sunt călcate la noi legile, pentru-că legea așa sună: *slujbașii sunt dator să știe limba populațiunii comitatului.* În comitatul Aradului chiar și protocoalele ar trebui să fie scrise — românește!

Dar' să zicem, că Românii ar fi vorbit toți ungurește. Oare 'i-ar fi ascultat Ungurii și ar fi lecut nedreptățile, de cari noi — s'o înțelegă! — nu ne plângem, dar' contra cărora ne ridicăm cu tărie?! Oare n'a vorbit dl. Dr. I. Suciungurește și totuși Ungurii vrut-au să-l asculte?

Cât despre greșeaua ce ar fi făcut-o vorbitorii români (dnii M. Veliciu, C. Gurban și V. Mangra, când au vorbit ca medulari ai partidului național român, lucru ce — așa zic Ungurii — n'ar fi cu lege, — afe foiaia guvernamentală, că în ori-ce luptă politică, fie la comitat ori aiurea, Români, cari în la neamul lor, numai având înaintea ochilor poruncile din programul național pot vorbi!

Știm și vedem, că Ungurilor nu le place aceasta, că ei nu vor să ne recunoască partidul național român.

Tot așa de adevărat este însă, că noi în lupta națională nu ne vom povățui de cele ce lor le place, ci vom merge calea noastră națională, chiar și când la fiecare pas ar trebui să ne războim cu dișii!

Din Dieta maghiară.

— Ședința dela 12 Maiu n. —

Dintre cele din urmă ședințe măruntă și fără însemnătate, dela Paști Incoace, ședința de Miercuri a Dietei ungurești a fost cea mai interesantă și mai cercetată de deputați, mai ales din pricina, că ministrul-președinte Bánffy a avut să se „producă“ prin răspunsurile sale la patru interpelețiuni de înaltă politică externă.

La începutul ședinței, după prezentarea unor rapoarte de puțînă însemnătate, mai întâi a avut să răspundă ministrul de interne, Perczel Dezső, la trei interpelețiuni, și anume: la una a deputatului Polonyi în chestia unei ilegalități săvârșite de ministrul față cu prezidenția la o adunare congregațională a comitatului Zolyom, și în afacerea cu trăgânarea ocupării postului vacant de fișpan al aceluiași comitat. Polonyi nu s'a mulțumit cu răspunsul ministrului, majoritatea însă 'l-a luat la cunoștință. Apoi la două interpelețiuni ale deputatului Molnár János în chestia unor irregularități și abuzuri, săvârșite de un matriculant civil al statului față cu un cas de moarte și de un fisolgăbiriu față cu o căsătorie catolică.

Interpelantul s'a declarat mulțumit cu răspunsul ministrului de interne, și a venit la rând baronul Bánffy.

Ministrul-președinte mai întâi a răspuns lui Polonyi Géza în chestia *visitei Monarhului nostru la Petersburg.*

Dînsul nu se îndoiește, că visita aceasta a fost de mare importanță; vorba fiind însă, că cu privilegiul visitei s'ar fi nesocotit caracterul dreptului public al „regelui maghiar“, Bánffy zice, că Majestatea Sa însuși este chemat să represinte acest caracter, de aceea guvernul n'a aflat de trebuință să iee în această privință dispozițiuni prealabile. Comunicatele foilor la timpul seu în această direcție n'au fost autentice, și pentru acestea dînsul nu e responsabil; Polonyi să se fi informat din izvorul autentic și nu din foile de acasă. Răspuns mai pe larg dînsul nu ține să de, și cere, ca declarațiunea să 'i-se iee la cunoștință. Polonyi nu este de loc mulțumit cu răspunsul și, prin urmare, nu-l primește.

Al doilea răspuns 'l-a dat la interpelețiunea lui Kossuth Ferencz în chestia *răsboiului greco-turc* și a intervenției marilor puteri. Dînsul ține de neadeverate rapoartele foilor în această chestie. Pertractările — zice dl. Bánffy — decurg deja între marile puteri pentru sistarea răsboliului; mai mult el nu poate să spună.

Kossuth însă nu se mulțumește cu răspunsul și zice, că sistarea răsboliului este de un deosebit interes pentru Ungaria, și guvernul ar fi putut să facă inițiativa în această direcțiune.

A treia interpelețiune, la care prim-ministrul Bánffy a trebuit să răspundă, a fost a contelui Apponyi Albert, tot în chestia răsboliului greco-turc și a visitei Majestății Sale la Petersburg. Dînsul declară, că acum e aplicat să răspundă: Are firma speranță, că intervenția marilor puteri va crea status-quo și că și Grecia inclină spre pace. Cât pentru visita dela Petersburg, Bánffy declară, că tripla alianță neschimbată stă și azi; aceasta însă nu esclude, ca să stăm în raport de prietenie și cu alte puteri. Constată de siguranță, că „politica noastră“ este *deplin identică* cu a Rusiei.

Deși nu este tocmai mulțumit cu răspunsul dat, — contele Apponyi totuși îl ia spre știință și vine la rând răspunsul la a patra interpelețiune, a lui Kossuth, în chestia publicării unor schimbări de note în afaceri de politică externă. Comunicarea acestora, baronul Bánffy n'o află de loc practică, nici de actualitate, după-cum ar dori Kossuth.

Expunerile primului ministru — din partea „liberalilor“ mameluci sunt bine primite, iar' din partea opoziției sunt persiflate și aproape unanim osândite.

Mai ales foile maghiare opoziționale în cor își bat joc de „produțiunea“ mai nouă a baronului Bánffy.

„Alkotmány“, bună-oară, între altele zice: Acele răspunsuri ale lui, cari le-a cetit de pe hârtie, tot au mai fost de ceva, dar' cele spuse de el fără carte, din propria sa minte, au fost atât de primitive — și ca concept și ca predare, — încât fie-care propoziție a lui producea ironie și risete sgomotoase, astfel, că președintele Szilágyi nu avea nici timp, nici destule mâni, ca să sune clopoțelul. Ear' Bánffy își recita lecțiunea ca un școlar provocat de profesorul seu.

Din cercurile universitare Române.

Declarațiune.

În N-rul 87 al „Tribunei“ individul ce răspunde la numele de V. Meșter, cunoscut Românilor de aici, ca colaborator la foiaia ungurească „Magyarország“ și cultivator, în presa română, al *daianismelor*, pentru-că i-am dovedit *duplicitatea*, m'a insultat și calomniat așa fel, că m'am văzut silit să mi iau satisfacție în chip, ce cu oameni de treabă nu se practică: *să-i aplic lovitură peste obraz.*

Cât despre domnii dela „Tribuna“, cari continuă a se identifica cu acest individ pierdut și a mă insulta mereu, declar, că

respectez prea mult presa română, decât să discut cu ei pe calea publicității.

Le rămân însă dator să-i tractez, la prima ocazie și pe ei, ca pe corespondentul lor d'aici.

Budapesta, 12 Maiu 1897.

Emanuil Măglașiu.

Publicând această declarațiune, nu putem să nu ne exprimăm regretul, că grație corespondenților „Tribunei“, între tinerimea noastră se petrec asemenea scene.

Tot așa este de regretat, că numitul ziar, cărui cei ofensați s'au adresat, nu publică și întimpinările.

Dacă satisfăcea acestei regule elementară ziaristică, desigur lucrurile nu ajungeau pe asemenea ascuțiș.

De altfel, după lecția ce i-s'a administrat, credem, că răsbolnicul dl. Meșter se va fi astempărat.

Nenorocirea dela Paris.

Cetitorii nostri cunosc amănuntele îngrozitoare nenorociri dela Paris.

Rămâne acum să mai spunem, că afară de patru osăminte, încolo celelalte toate au fost recunoscute și înmormântate cu mare jale, la care a luat parte întreg orașul.

Pentru odihna sufletelor celor periți în flacări, la 8 Maiu n. s'a ținut un parastas în biserica „Notre-Dame“ despre care slujbă jalică se scriu din Paris următoarele:

Ceremonia funebră dela „Notre-Dame“ a fost foarte impunătoare.

Catafalcul era ridicat în mijlocul bisericii și conținea corpurile contesei de Jalin și al doamnei Julian. Catafalcul era acoperit de coroane, printre cari se observa aceea a Împăratului și a Împărătesei Germaniei.

La amiază, sosește dl. Félix Faure, pe care clerul îl conduce la o estradă unde iau loc: prințul și princesa Radziwill, familiile victimelor, ministrii, corpul diplomatic și demnitarii Statului.

Țarul Rusiei este reprezentat prin ducele de Leuchtenberg.

Corpul diplomatică prezintă condolențele sale dlui Faure.

Apoi dl. Barthou, ministru în numele guvernului, adresează un omagiu victimelor căzute pe câmpul de onoare al carității, adăogând că flagelul a aruncat doliul până și pe treptele unui tron, acel al Austriei.

O mulțime considerabilă asista și la ceremoniile funebrele ce au avut loc în celelalte biserici, îndeosebi la „Madeleine.“

În timpul ceremoniei, mai toate prăvăliile erau închise.

Tot cu privire la jalea adâncă a Franciei se mai scriu:

Atitudinea împăratului Wilhelm față cu doliul Franciei a produs aci o mare impresie. Se comentează foarte mult deosebita atenție a împăratului de a ordona să fie reprezentat la serviciul divin dela „Notre Dame“ prin Prințul Anton Radziwill, care e căsătorit cu o doamnă franceză, fiica marchisului Castellane.

După indemnul ziarului „Figaro“, s'a instituit, sub prezidenția princesei Wagram, un comitet care să adune subscripțiuni în favoarea acelor instituțiuni care așteptau ajutorul produsului vânzărilor din Bazarul de caritate, unde s'a întemplat nenorocirea.

Princesa Wagram a subscris 5000 de franci.

Cadavrul ducese d'Alençon sora împărătesei Austriei a fost depus în capela dominicană, a căreia poporană era ducesa. Rămășițele arse au fost puse într'un sicriu căptușit cu mătăasă. Toaleta cadavrului se compune din o rochie albă, încingătoare de piele și o ghirlandă de flori.

La Bruxelles se crede că averea în sată de Ducele d'Aumale se urcă la vreo 300 milioane, din care cea mai mare parte revine ducelui d'Orléans.

„Institutul Franciei“ va intra acum în stăpânirea marelui domeniu și a castelului Chantilly, pe care ducele d'Aumale 'l-a lăsat prin testament.

Din Bruxelles întreaga familie regală pleacă la Paris pentru a asista la înmormântarea ducese d'Alençon și doamnelor de onoare ale curții belgiene, victimele incendiului din strada Jean Goujon. Aristocrația belgiană a fost cu deosebire lovită de catastrofa din Paris. Familiile Chiny, Ursel, Ligne și Merode au pierdut câte un membru; familia Oultremont a pierdut patru membri.

Cu privire la bărbații curagioși, cari în decursul nenorocirii au intrat în mijlocul flăcărilor mistuitoare și au scăpat pe mai multe doamne și domni, se scriu din Paris următoarele:

Ei sunt foarte numeroși. În mijlocul emoțiunii nimeni nu se gândește în deajuns la dînsii. Și apoi mulți din ei au dispărut prin cuartirele lor — cine știe prin ce colț al Parisului — o modestie care în asemenea momente e de blamat.

Totuși numele unora s'a aflat și dintre aceștia un lucrător tinichigiu, anume Piquet, va căpeta desigur cel dintâi medalie. Omul acesta de 20-ori a pătruns în mijlocul flăcărilor, scotând când vr'o femeie leșinată, când vr'o fată cu pērul aprins. Și numai când fu părăsit de puteri, sleit, se hotără să se retragă și — atunci dispăru în mahalaua lui. A trebuit ca poliția să-l adă, prin jocul hazardului mai mult, pentru-că el azi să-și vadă tipărit numele cu recunoștință, în toate gazetele Parisului. Alătura de dînsul mai sunt citați și alți bravi: Gaumery Vaudier, Troillet, Monégère, Guzard, Benoist, Hmublot ș. a.

Dar' în afară de Piquet, cel despre care gazetele vorbesc mai mult, este un lucrător Leon Desjardins. Omul acesta Desjardins are la activul seu o mulțime de „scăpări“. Singur doctorul Livet, care pansa pe 8 niși, spune că lui 'i-a adus peste 20 persoane scoase din flăcări. Dar' un detaliu dureros în cel mai înalt grad face, ca omul acesta să 'i-se dea o deosebită atenție. Înadever, Leon Desjardins, după-ce murele din răsun, cât timp dură incendiul, dispărură îndată-ce focul se isprăvise.

Nimeni nu-i cunoștea numele, și în mijlocul emoției generale nimeni nu putu să afe ceva despre el. A doua zi de incendiu, se văzcu, pe una din stradele Parisului, un sărăcăcios îmbrăcat, prăpădit de ostent, care făcea gesturi desperate tipând, repezindu-se spre trecători, luându-i în brațe și voind să fugă cu dișii.

Arestat de sergent, el fū condus în post. Aci el vorbica mereu de incendiu, striga la poliști să sară în flăcări, să scape oameni. Fū lăsat în pace.

A doua zi se sculă liniștit: Și liniștit el istorisi ce făcuse la incendiul din str. Goujon și confruntat cu d-rul Livet acesta recunoscă într'însul pe bravul din ajun. Fi întrebat asupra situației și declară că fără lucru, că n'are unde dormi. Desigur că osteneala nopții nedormite și emoțiile din ajun îi desechilibra pentru un moment creierul.

Acum desigur el nu va mai muri de foame și va avē unde dormi.

Și se zice că neamul eroilor a pierit!

Incendiul din str. Goujon, pe lângă nenorocirea ce a adus de a fi făcut să piară atâtea suflete, mai are meritul de a ne arătat, că abnegația și desinteresarea n'au dispărut cu totul de pe pământ. Și în mijlocul durerii de nespis, și asta e consolarea.

După sinodul eparchial.

Doi fi perduți. — Cine-i de vină. — Lucrările Sinodului.

(Uș) Opt zile a stat la sfat sinodul eparchial din Arad, să iee în seamă munca de un an a consistorului din Arad și Oradea-mare.

În aceste opt zile s'a desvelit icoana diecesei, starea în care ne găsim astăzi.

Și biserica stă ca pe timpul goanelor cari voiau să-i nădușască resuflarea încă în leagănul ei.

Atunci cu sabie și foc se năpustiau necredincioșii asupra credincioșilor. Sângele de nevinovați martiri însă a fost rodnic, a îngrășat pomul vieții creștinești, care și-a lăsat ramurile peste toată lumea.

Astăzi nu sabia și focul e arma necredincioșilor, ci banul cu care se cumpără suflete, apoi urgia cu care se inferecă cinstea și omenia, ca pe cărările ei să se samene și să răsăre mărăciuni, cari să acopere și să înecă florile vieții creștinești.

Vechia biserică a învins sabia și focul, căci a avut martiri, oameni, cari și-au pus viața de cheazăie pentru credința lor. Astăzi le este frică oamenilor a călca pe spini. Umblă cu mânuși printre smidariu, calcând înșiși sămânța vieții noastre creștinești și românești.

Doi fi perduți.

Așa de pildă, cu vicarul Goldiș și cu deputatul dietal Ioan Beleş, cari s'au pus în tabăra dușmanilor, cari și-au luat gând rău să surpe biserica, sinodul umblă cu mânuși, ca nu cumva să-i vâtime, ba suferă chiar însuși vătămări din partea lor; ear' pe părintele Mangra, apostolul bisericii și al nației, îl lasă în ghiaarele bălaurului de guvern, dar' îl mai lasă și lovit de copitele unor hăbăuci din sinul său.

Cine-i de vină?

E tristă această stare. Au parte în ea și aceia, cari au făcut de sus silă poporului să aleagă oameni slugarnici în sinod, dar' și poporul care a intrat în cursă și cu voturile sale și-a trimis în sinod oameni nevrednici.

Prin aceasta ni-se-ingreunează lupta de viață, dar' de perit tot nu vom peri. Căci ori este lupta noastră dela Dumnezeu, și atunci chiar și porțile iadului le vom birui, după zisa scripturei, ori nu este dela Dumnezeu, și atunci toată lupta noastră este zadarnică, avem să perim.

Lupta noastră însă este dela Dumnezeu, căci ale lui porunci le implinim, și așa vom birui. Biruința însă ne este scumpă, căci earăși după zisele scripturei: prin virtutea, țaria noastră sufletească, prin vitejia inimii avem să ajungem la biruință.

Când?

Nu știm ciasul, când va veni, numai atâtă ni-s'a dat să știm, că credința va birui.

Lucrarea Sinodului.

Dar' să trecem la însuși lucrările sinodului.

Din actele alegerilor de membri în sinod se vede, pe de o parte interes de a alege bărbați harnici, ear' de altă parte apucături nevrednice, oficioase și chiar ademeniri cu beuturi, în cât după zisele unui protest, corteșiile dietale sunt „pană în pălărie“ pe lângă corteșiile ce s'au făcut aici în unele locuri. E dureroasă această ivire de lucruri în biserică, atunci, când biserica e în primejdie și vorba e să ajungă în sfaturile ei, oamenii cei cu sfat, cei cu înțelepciune și inimă curată românească. Dar' treacă și acest pahar al amarăciunii dintre noi, și dragostea creștinească aducă pace și bunăvoință între oameni.

A fost bătătoare la ochi mulțimea cererilor de ajutor a preoțimei și învătătorimeii. E semnul că neajunsurile ne-au copleșit și poporul nu poate ori se retrage dela jertfe pentru biserică și școală. Sinodul s'a arătat gata de jertfe, dar' puterile nu-i ajung a implini toate golurile, e timpul să înțeleagă poporul însemnătatea susținerii bisericii și școlii, și să aducă și el jertfe din partea sa pentru binele sufletesc al fiilor sei.

Și earăși am văzut rugări pline de dorul luminei, cerând preoți harnici, vrednici de jertfa ce o aduce poporul pentru biserică. Aici consistoriul are datorința a se ridica peste interesele și slăbiciunile singuraticilor preoți, și să dea poporului lumina cerută, preoți și învățatori harnici, ear' pe cei nevrednici să-i pună sub obroc, ca să nu slăbească iubirea de lumină și dreptate în popor.

Raportul senatului bisericesc a fost sec. Ne-a arătat numai rezultate adunate de prin rapoartele protopopilor, fără a tălculi pricina acelor rezultate, și fără un plan de politică bisericescă, întru înaintarea bisericii peste greutățile ce-i stau în cale. Am fi așteptat vederi mai largi, așa ne vom mărgini la aceea ce ni-s'a dat.

Ne-a cuprins jalea de nenorocirii cari își părăsesc legea străbună, unii trecând la altă confesiune creștină, alții la o sectă spurcată, cum e nazarinismul, făcându-se oameni fără-de-lege, cari nici cununia sfântă nu o primesc. Noi știm aceea ce raportul bisericesc nu ne spune, că adevăratele treceri se fac parte din pierderea simțului creștinesc, ear' de altă parte din specula, să nu poarte sarcinile susținerii bisericii și școlii.

Vor fi de vină și unii preoți, pentru-că au lăsat să slăbească simțul religios în popor prin nepăsarea lor, ba vor fi și de aceia, cari înșiși vor fi pricinuit decăderea poporului prin purtarea lor nevrednică, cea mai mare parte a preoțimei însă suferă pentru păcatele altora, căci ciuma le-a venit din alt loc și au luptă uriașă de a o oprî în comuna lor. Fruntașii, cari citesc ziare, sunt chemați ca mai luminați și însuflețiți de tot ce e românesc și creștinesc, să sară într'ajutorul preoțimei și cu sfatul și influența lor în comună să adune toate

sufletele, și cele rătăcite în giurul maicei noastre biserici. La ei facem apel acum, arate-se vrednici de numele de cărturariu și fruntaș, însire-se în giurul preotului în lupta pentru biserica străbună.

Din raportul școlar vedem, că școala românească e în primejdie. Stăpânirea țerii rivnește la nimicirea lor. Inspectori școlari, solgăbiraie, antistii comunale cutreeră satele cu minciuna, că vor să scape poporul de sarcini prin aceea, că le vor face școli de stat, în care solgăbiraiele cu argații lor să poruncească. Și sunt unii nefericiți, cari intră în cursă și nu ved, că acele școli tot pe spinarea lor se vor face, prin împrumuturi, pe cari tot poporul are să le plătească. Deosebirea e numai aceea, că până acum ridicau sătenii cu puțini bani câte-o școală, ca să aibă copiii acoperământ și pe dascăl îl plăteau cum puteau din sărăcia lor, și era bine; cu puțini bani aveau și școală și învățatoriu. De acum înainte însă li-se vor zidi tot pe banii lor palate cu mii și mii de florini și li-se vor trimite dascăli cu plată întreită și pătrată față de plățile vechi.

Și încă una, — solgăbirul va porunci și în școală. Oare va fi mai blândă porunca solgăbirului decât a protopopului? oare puté-se-va înțelege poporul cu solgăbirul așa precum s'a înțeles până acum cu protopopul? Pună-și tot omul mâna pe inimă și răspundă sufletului său.

Durere, unii învățatori ademeniți de plăți mai bune, au plecat și ei pe povârnișul acesta. Apelăm însă și aici la cărturarii și fruntașii noștri: să stee în șirul luptei pentru școala românească și creștinească și să nu o lase pradă unor învățatori lacomi, căci e vorba de creșterea creștinească a fiilor lor și de mântuirea poporului de noue sarcini.

Ar fi încă multe de vorbit despre mântuirea neamului nostru. Locul însă este îngust de a mai vorbi de aici. M'am mărginit a vă arăta ranele bisericii și școlii, ca tot, în ce bate inimă românească și creștinească, să grăbească a spăla acele rane cu giolgiul jertfelor de bani și muncă, ca ele în curând să se vindece, până nu vor ajunge la mēduva trupului nostru național.

Deschideți șirul luptei mari pentru biserica și școala românească și creștinească!

Așa să vă ajute Dumnezeu!

Moralitatea în Ungaria.

Din statistica oficială se constată, că între anii 1881—85 copii criminali (în vârstă până la 15 ani) erau pe an cam 889, dintre cari 162 fete; la 1895 numărul lor a crescut deja la 1661, dintre cari 298 fete.

Între anii 1881—1885 minorii (în vârstă dela 16—20 ani) osândiți au fost (media) 7739 pe an.

La 1895 media aceasta a crescut la 9957, o creștere de 30 la sută. Oribilă!

Că ce însemnează aceste cifre, mai bine se va ști prin comparațiune. Astfel,

în Englitera, care e încă odată pătată cât Ungaria și are numeroase orașe cu populațiune imensă, sunt cu totul zece mii criminali minori, ear în fericita Ungarie 11.000.

Și ce nu va fi de aci încolo, sub influența legilor nouă, cari îngăduie păgânismul!

Lupta în comitat.

În ședința de Luni a congregațiunii comitatului Arad, ridicându-se împotriva împrumutului pe care îl face comitatul pentru a clădi în sate românești școli ungurești, dl M. Veliciu, iubitul și neînfrântul luptător național, a rostit o frumoasă vorbire, din care dăm următoarele părți:

Onorată Congregațiune!

Ministrul de culte și instrucțiune publică ne provoacă, ca să luăm un împrumut, din care să se edifice școli de stat în comitatul nostru.

Aceasta, Domnilor, este o procedură ne mai pomenită în viața statelor, căci eu așa știu, că statul nostru încă n'a falimentat. Ea jignește nu numai bunul simț al majorității contribuabililor, interesele materiale ale comitatului, ci jignește și dispoziția pozitivă a legii prin amestecul nedrept în autonomia comitatensă.

După consemnarea cea mai nouă a populațiunii, comitatul Aradului are 348.597 locuitori, dintre cari 208.957 sunt Români; 86.780 Unguri, eară 47.860 de alte naționalități: Nemți, Serbi etc...

Massa cea mare a populațiunii comitatului sunt așadară Români. Ei sunt în comitatul acesta de două-ori și jumătate mai mulți decât Ungurii, și totuși D-voastră aflați de bine a primi propunerea ministrului, ca comitatul, adevărat Românii să iee împrumut 106 de mii fl., din cari să se facă școli ungurești pe seama Românilor, cu scop nu numai de a împedeca, ci a delătura cu totul învățarea limbii române și a religiunii.

Noi Români, d-lor, nu avem lipsă de școli de stat. Noi avem școlile noastre confesionale, susținute din sudoarea noastră, destul de bune.

Ear' dacă acelea nu ar fi toate destul de bune și corăspunzătoare, poftescă ministrul a ne da bani din visteria statului pentru întocmirea și susținerea aceloră, în proporția contribuțiunii ce o prestăm noi Români în bani și în sânge pentru stat. Dacă ar urma aceasta, atunci am vedea, că într'adever și dl ministru și d-voastră voiți înaintarea culturii Românului în direcția sănătoasă, croită de știința pedagogică, care ne învață, că școala trebuie să împărtășească învățacelului învățatura în limba mamei sale.

Școlile de stat, în cari limba română nu se propune de fel, sunt împotriva legii. Anume, legea din 1868 în articolul 38 §. 58 hotărăște, ca fiecare învățacel să-și capete învățatura în limba mamei sale. 'Mi-ar plăce să-mi arate dl inspector regesc măcar o singură școală de stat cu limba de propunere română.

Altă lege, tot din anul 1868, despre egala îndreptățire a naționalităților, poruncește în §. 117, ca ministrul să se îngrijească ca în școlile de stat învățacelii se poată căpăta instrucție în limba lor, până acolo, unde începe instrucțiunea mai înaltă academică.

După-cum vedeți, dl ministru are modru, cu legea în mână, ca să înainteze cultura noastră, dar' nu voiește, căci vrea să facă din fiii noștri renegați și ianiceri. Aceasta este pricina, pentru care ministrul stăruie pentru înființarea școlilor de stat, eară noi, chiar pentru aceea nu le voim, nu voim să dăm dlui ministru arma în mână, cu care să ne desființeze naționalicește, nu

vrem să se crească din fiii nostri renegați, vrem să fie Români cu trup cu suflet, stâlpi ai Tronului și membri folositori ai patriei.

„Nyelvében él a nemzet“ strigați zi de zi, și când astfel strigați, sigur că nu voiți a deștepta în noi, în Români, simțul național românesc; cu toate acestea, ar fi o prostie, dacă ați crede, că acest adevăr se aplică numai la Unguri, și nu și la Români. Dacă d-voastre vă este îngăduit, și de bună-seamă îngăduit vă este, ca să vă iubiți cu toată căldura nația și neamul, de aci nu urmează că ați ave drept să rivniți la nimicirea naționalității noastre, și să vă supărați pe noi atunci, când și noi ne iubim limba, legea și neamul nostru; nu aveți drept să vă supărați pe noi pentru-că nu voim să ne aruncăm de vii în căldarea de maghiarisare.

Nu-i vorba, d-voastre sunteți tari astăzi, dară nici noi nu suntem tocmai așa slabi, căci, pe lângă iubirea ce avem fiecare pentru limba și legea noastră, mai este pe lângă noi și dreptatea.

Sistemul politic de azi crede că face bune servicii patriei, când în tot chipul se silește să ne împedecă în dezvoltarea noastră culturală; noi Români însă suntem convinși, că-i face rău serviciu, pentru-că, precum doriți ca Ungurul să fie tare și temut de toți dușmanii din afară, așa noi, ca Români, dorim să avem o soartă cu dânsul în patria noastră; să fim părtași, ca nație română, de toate drepturile și beneficiile statului, să ne putem dezvolta liber individualitatea noastră etnică; să fim egali și la drepturi ca și la sarcini, să fim în adevăr frați.

Ei dar', d-lor, când noi vorbim de frăție și de drepturi naționale, sistemul pe care îl serviți ne numește trădători de patrie. Frumoasă frăție!

Chestiunea, care ne preocupă, d-lor, este foarte importantă. Guvernul n'a permis Caransebeșenilor să facă gimnasiu românesc pe banii lor, tot astfel nu n'a permis nouă la Arad; gimnasiul din Beiuș l-a maghiarizat cu volnicia, și toate acestea în dragul unei idei, care nu se va realiza nici odată. Mai vine și societatea ungurească în ajutorul statului cu societățile sale de cultură contra cărora n'am avé nimic de zis dacă ar avé de scop propagarea culturi, dară sub pretextul culturi ele vreau maghiarisarea noastră, și sunt toate fabrici de maghiarisare.

Toate acestea nu sunt de ajuns, ci vine ministrul să contrabandeze ideile sale în comitat, ca să se poată fâlf în lume, că singurii noi am cerut școli maghiare de stat. Ministrul vrea să ne facă „patrioți“. Noi îi mulțumim, n'avem trebuință. Românul este patriot mai bun decât ori-cine, se

lipește cu sfințenie de glia patriei sale, unde s'a născut și a crescut deși este rău tractat și huiduit din toate părțile.

Dacă voiți, ca să faceți patriei serviciu, mergeți pe Alföld-ul d-voastre, și învățați patriotism pe frații de acolo, cari au șters pe Dumnezeu din inima lor, cari au jurat că nici prunții lor nu-i vor crește în legea lui Dumnezeu și în iubirea de patrie, mergeți la aceia, cari vă zic limpede ungurește: *Kirtom a haza szeretelet fiaim szivéből és lelkéből, gyűlöletre fogom őket oktatni* (adecă: „voiu strîpi din sufletul copiilor mei iubirea de patrie și-l voi învăța să o urască!“)

La noi, mulțumită lui Dumnezeu, astfel de lucruri nu sînt, și nici nu vor fi, cîtă vreme învățămîntul va fi în mîna noastră a confesiunilor.

Ear' dacă se va lua învățămîntul popular din mîna confesiunilor, puteți ajunge, ca să vă bucurați de mulțimea aceloră, cari nu știu nici de patrie, nici de D-zeu. Și spune-ți-mi, Domnilor, în acel eas dureros, unde veți găsi temelia și întărirea statului? ce va fi atunci cu ideia d-voastre de stat național unitar?

Pe aceste motive și considerațiuni noi Români nu primim propunerea comisiunii permanente pentru contractarea împrumutului de 106,000 fl. în scopul de a înființa școale de stat în comitatul Aradului, și vă rog ca să nu o primiți nici d-voastre.

Lucruri înbucurătoare.

Poporul român din Secusigiu, simpatic în figura feței și pitoresc în portul seu, ne face mândrie națională. Instăpănit fiind de un spirit viu, e cel mai ușor înfrînt atît de curente bune precum și de bolnăvicioase, când împins este spre ele; acum a știut să se desrobească de sub înfrîntiri de felul celor din urmă.

Da, căci îl îngrijesc oameni de inimă. Blândul veteran, părintele Constantin Ișfănescu, president al corului, cu drag l'a întins spriginul moral în toată vremea inteligentului seu coleg Alesandru Popovici, împovărașit de învățătorul Damian Sebeșan, când adecă s'a angajat să-și înfățișeze tineretul pregătit pentru concert — în public.

Concertul urmat de petrecere până dîmineața, s'a ținut la ruga dela Săn-Georgiu.

Succesul material de un venit de 112 fl. și cel moral este mîngăierea și a d-lor și a noastră, a publicului.

Pe lângă că a rămas puțin de dorit la monologul al doilea în lipsa de originalitate a câte unuia din diletanți, — în cunoștință de cauză mărturisesc, că cel dintâiu monolog în fond și formă a fost peste

asteptate reușit, precum și declamațiile, și că drăgălașele cântece lirice și indeosebi serenada frumoasă negreșit falsă și mulțumire le făceau și unor diletanți inteligenți.

Mândrie națională ni-au făcut apoi jocurile naționale ale flăcăilor, în frunte cu vătavul Dimitrie Ilie, apoi manufactura de chilimuri a Săcusigenelor, cari falnic le împodobiau scena giur împregiur.

Perfecta armonie dintre teran și inteligent ne încredințează în cele din urmă și ea, că domniile conducători nu încetează de a stărui întru deslegarea problemelor de educație națională.

Munari, 27 Aprilie 1897. P. Ch.

Din rășboiul greco-turc.

La luptă! — O fată stegar. — Naționalisti nevrednici.

În rășboiul pornit contra Turcilor, se știe, dintre Greci au luptat nu numai soldați de linie, ci și bărbați cari fără poruncă, așa de bunăvoe, au plecat în Tesalia.

Dintre aceștia cea mai vestită ceată a fost comandată de colonelul Boțaris, despre a cărei plecare dăm mai la vale câteva amănunte.

Când au plecat spre tabăra din Arta, o mulțime imensă a condus pe acești voluntari.

În Pireu stradele s'au parcurs cu mare entuziasm: voluntarii cântau, publicul aclama și aplauda. În fruntea corpului mergea tînăra Elena Constantinidî, cu drapelul în mână, îmbrăcătă bărbătește, în costumul voluntarilor. Pe cap un fel de scufie neagră cu pajură greacă în frunte; bluză și pantaloni de dril.

Elena Constandinidî a pretins însă ca în timp de luptă să fie scutită de serviciul de port-drapel, ca să poată să ia parte la luptă, ceea-ce l'i-s'a admis.

Toți voluntarii sînt entuziasmați de această tînără curagioasă.

— Ce o să facă tînăra asta pe câmpul de rășboiu? a întreat un ziarist pe un voluntar.

— Are inimă mai bărbătească ca a noastră. Și apoi noi unde sântem? O numim *adelfi*, soră, și o să ne dăm și cea din urmă picătură de sânge pentru dînsa.

— Dar' dacă o cădă prizonieră?

— Are pe fratele ei lângă dînsa, ne are pe noi toți cari o vom omori înainte de a cădă prizonieră. Dar' și dînsa are un revolver.

Voluntarii au părăsit Pireul în mijlocul acclamațiilor mulțimei.

Despre Liga națională în care Grecii preseseră mare nădejde, nici nu se mai aude. Ce s'a făcut? Dar mai ales ce s'au făcut cele 700 mii de drahme ce a strîns? Căci de făcut n'a făcut nimic. Abia a organizat acel corp de 2600 insurgenți cari au forțat granița Tesaliei înainte de începerea rășboiului, ear de atunci n'a mai făcut nimic.

Un ziar grecesc a cerut ca judecata să lămurească chestia.

Ducele d'Aumale.

Despre ducele d'Aumale, mort în dată ce a auzit — fiind în Italia — despre groaznica nenorocire din Paris, se dau următoarele amănunte:

Henri Eugène Philippe d'Orleans, ducele d'Aumale, este al patrulea fiu al regelui Louis Philippe I. S'a născut la 16 Ianuarie 1822. Și-a făcut studiile în Paris la liceul Henri IV și a intrat în armată la 17 ani. Căpitan în 1839, face expediția din Africa, sub comanda fratelui său, ducele d'Orleans, unde se distinse în mai multe lupte. Câștigă galoanele de locotenent general în lupta de la Bisera, după care în 1847 este numit guvernor general al Algeriei.

După revoluția din 1848, ducele d'Aumale se refugiază în Anglia, de unde protestează în privira izgonirii decretate de guvernul napoleonic contra familiei sale.

În 1870, ducele d'Aumale cere în zadar autorizația de a servi în armata franceză, ear' în 1871 el este ales deputat în departamentul Oise. Nu poate însă să-și ia scaunul seu decât după abrogarea legii de izgonire, când este reîntegrat și în rangul seu de general de divizie.

În 1883 este pus, împreună cu nepoții soi duci de Chartres și d'Alençon, din nou în neactivitate, pe motivul că prezența lor în armată ar fi un pericol pentru disciplină.

În 1886, parlamentul francez pronunță din nou expulzarea ducelui d'Aumale și ștergerea lui din cadrele armatei și două zile după votul parlamentului, un decret presidential îi interzice teritoriul Franciei. Această măsură nedreaptă, nu împedică totuși pe generosul prinț de a dona Institutului Franciei domeniul seu din Chantilly.

Poesii populare.

Pe drumu Aradului
Pasce Murgu Iancului,
C'un frâu galben din picioare
Și cu șeaua pe sub foale;
Câți drumari pe drum treceau,
Toți pe Murgu-l întrebau:
Murgule, Murguțule,
Unde-ai lăsat gazda tîu?
La tîrg la Terigrad
Cu lanț de fer legat
Pentru calu Sîrbului
La spârtoarea tîrgului

Culese de I. Furdianu, preparand.

Frunză verde, da de mură,
M'o băgat mîndra la pră,
Că nu m'am dus să-mi dea gură;
De m'o băga și la lege,
Tot la ea eu n'oiu mai merge.

Mîndruliță de demult,
Fă-mi ceva, ca să te uit,
Eu te-aș uita, mîndr'o bine,
Dar' ți-e casa lângă mine,
Deschid ușa dau de tine;
Unde-ți vîd cășcioara ta,

Mi-s'aprinde inima,
Unde-ți vîd păreții tîi,
Lăcrimează ochii mei.
Trec pe drum, te vîd pe tine,
Picioarele nu mă ține,
Cad de drag, mîndro, de tine!

Culese de: G. Berliște.

Mărza închis în temniță.

(Baladă populară).

Strigă, Doamne, cine strigă
Strigă Mărza în temniță:
„Auzi, maică, au n'auzi,
„Au nu vrei să te răspunzi?“
Maică-sa se răspundeă,
Ear Mărza din graiu grăia:
„Maică, măicuța mea,
„Maică iubita mea!
„Mie mi-s'a urit
„De cochetu broștelor,
„De șueru șerpilor
„Și receala ferelor.
„Eu mă rog maică de tine.
„Scoate tu pe Murgul meu
„Cel din grajdii măturat
„Și cu șeaua înșelat

„Dumi-te tu pe la domni
„Și cere tu cheile
„De deschide temnițele“.
Maică-sa la domni mergea,
În genunchi ea se punea
Și de domni ea se ruga:
„Voi einștiții domni mei!
„Eu am venit să mă rog,
„Ca să-mi dați voiu cheile
„Să deschid temnițele
„Și pe Mărza să'l slobod,
„Ca să meargă n preumblare
„Pe murguțu lui călare“.
Domniile cheile-i dădeau,
Ea atuncia se ducea,
Temnița o descuia,
Pe Mărza mi-l slobozia.
El pe Murgu ncăleca,
P'angă domni apoi trecea
Și din graiu așa grăia:
„Rămâneți domni sănătoși
„Și d'acum tot mai voiși“.
Ear domniile din graiu grăia:
„Du-te Mărza sănătos,
„Că la bună mînă-ai fost,
„Stăpâni de tine n'am fost“.

Culeasă în Leucești de I. Furdianu, preparand.

Țiganii în biserică.

(Snoavă.)

Doi țigani, Rîpa și Cula, întrebă odată pe un alt țigan, că unde-i și de ce-i bună biserică?

„Bată-v'ar păcatele“, răspunse Daneul cel înțelept, „nici atîta nu știți? Biserica îi biserică, colo pe deal... cu patru stâlpi, albă și cu clopot, ear oamenii se roagă la ea și sîrută icoanele pentru iertarea păcatelor.

Cei doi țigani astfel luminați, o iau pe deal în sus. Acolo pe o pajiște verde păștea o iapă albă, cu clopot la grumazi. Și cum o vîd țiganii, cum merg la ea, și cum merg, încep a i-se închina cu mîni, cu picioare sîrutîndu-o. Dar' iepei nu-i venia la socoteală, ci mi-i cădelniță odată cu copita, de numai stele verzi vîzură, și săriră cât colo!

Trecînd un om pe acolo, întrebă, că ce-i?

Țiganii spun din fir în pîr. Călețorul le spuse, că aceea e iapă, ear' biserică e colo mai sus, acolo să meargă, și i-a îndreptat pîn' la ușa bisericii și își vîzu de drum. Țiganii intrară în biserică. Dar' acum s'au pierdut unul de altul. Unul ajunsse la altar, celălalt la orgoane, căci detără de biserică păpîstășeau. Înspăimîntați, cum

In 1888, decretul de expulzare este revocat, in urma interventiei institutului.

In timpul lungului sau exil, ducele d'Aumale a publicat in „Revue des Deux Mondes“, numeroase articole asupra Zuavorilor, a vinatorilor, a captivitatii regelui Jean, asupra asediului Aleziei, un studiu critic a guvernului napoleonian si in fine istoria prinților de Condé.

Dela sinodul arhidieceosan.

In sinodul arhidieceosan din Sibiu, in ziua de 10 Maiu c., distinsul profesor seminarial dl. D. P. Barcianu, in calitate de president al comisiei școlare, a fost mult srbătorit.

La ordinea zilei era propunerea deputatului Cosma de cuprinsul: *Sa se sistemesze pentru Sibiu un post de catichet cu dotatie egala cu posturile de profesori la seminarul „Andreian“ și inca cu inceputul anului școlar 1897/8, fata cu care comisia școlară recomanda, ca afacerea sa se puna in legatura cu un conclus, ce s'a luat de sinod cu privire la sistemesarea uniforma a posturilor de caticheti dela toate școlarele straine și cu elevi de confesia noastră.*

Dl Cosma își sustine propunerea, ce este spriginata și de deputatii August Nicoară și de T. Gheaja.

Dl Barcianu insa intr'un discurs magistral de peste o ora, rēturnand, pe base pur didactice și metodice, motivele aduse pentru activarea in sensul propunerii d-lui Cosma a postului de catichet, pune sinodul, in mod clar și calm de espunere, in pozitie de a cuprinde toate punctele de privire in afacere, dupa ceea ce sinodul cu mare majoritate de voturi respinge propunerea dlui Cosma și acceptea pe aceea a comisiei. Caracteristic e, ca dl. D. P. Barcianu la finea vorbirei sale a fost viu aplaudat de sinod și de public, lucru ce numai odata s'a mai intemplat de vre-o 12 ani incoaci.

Erau, ca s'au pierdut unul de altul, in ceapula a striga cat il lua gura:

„Msi Ripo! unde esti?“

„Langă cotețul popii...! Da tu?“

„La foi!“

Oamenii socotind, ca sunt nebuni, li luara frumusel de hal per și haide cu ei pe usa afara! D'atunci nici n'au mai dat țigania pe la biserică. G. Berliște.

G A N D I R I

Nu e cu cale a se lauda omul pe sine, pentru-ca altii de-l vor auzi, intru nimic nu-l vor socoti.

Eară de va fi facut vr'un bine, il va lauda ori-si-cine.

Pacatul este lucrul omului, eară intărirea la păcat este a diavolului.

Indreptarea omenească este calea ingerească, pentru-ca este un liman adevărat, prin care cel-ce se mărăturisește, a scăpat de păcat.

Tot lucrul este vremelnic, osebit de bună-tate, care este vecinica și-l face pe om nemuritor și puternic.

Comun. de: I. Monăstirean.

Din Bihor.

Cudatul Oradea-mare 8/20 Martie, in Nr-ul 47 al „Tribunei Poporului“ am cetit celea comunicate de Sentinela Bihorului. D-Sa in forma de apel zice: „Cand ve veți trezi?— mai continua: „ca guvernul nu se intereseaza de școlile noastre“.

Nu vreau să intru in polemie cu dl Sentinela, dar li fac reflexie, dându-i deslușire și d-sale și on. public cetitor, ca statificarea școlilor românești nu in alte părți, ci in Bihor s'a inceput. — Cercați Lugașul-de-sus cu cel de jos — sub streșina d-lui Filipaș din Lugaș; priviți peste Crișul-repede, Keszteg, Czechke, Hotar, Piatra!

Cum să nu se facă pe Criș ori-ce, dacă diecesa Aradului are mai cumpliti bărbai — zic popi — pe bēturi și pe męcări, ea nu are ca pe Crișeni! Se va păre cam grea această expresiune publică, dar ca să nu-mi poată dēșii rēsturna aserțiunea mea, mē provoc la ospēțul cu ocaziunea alegerii deputatului dietal, la cel mai deaproape cas, când protopopul Filipaș cu satelii săi au fost la acel mare ospēț, din Aleșd până in Telegd, alergând la curtea d-lui deputat Telegdi, ca acolo să se ospēteze gratuit, in urmă apoi să ridă de ei cei mai mulți străini.

Că guvernul are grije de a face școli de stat, putem constata din cele ce se intemplă: eată in Dragești școală de stat de 10 ani; in cercul Ceica in Corbești, la stăruinta alor 3 oameni din comună, s'a făcut școală de stat. — Această comună e foarte norocoasă, ca acolo s'a recrutat de invēțator Mudura Iános de pe Crișul repede din Tinod, — eualificat din grația prea stim. corp profesoral din Arad in anul trecut, — și acum nu s'a sfrit publice a spune, ca va rupe mână școlarilor, dacă va indrăsi a face cruce cutare-va dintre ei. — In Corbești să fie jidan invēțatorul mai multă evlavie ar ave cătră biserică și religia noastră, decât Mudura, pe care biserică românească din grație l-a crescut și seminarul aradan l'a adăpostit, făcându-l om cu stare onorifică.

Din cele ce sēvtrēște dl Mudura și alții asemenea dēnsului, poate lua buna orientare in viitor prea stimatul corp profesoral din Arad, să le mai dee tasuri, ca in adevăr, intre cei scăpați din grație mulți cu frumoase terminuri tehnologice s'ar putea porecli.

Fiind-că dl Sentinela in adevăr puține da publicității, mē aflu indemnata, a-l ruga să ease cat de des cu toate pęcatele pęcătoșilor, să ne lămurim odata și, după-cum cere cauza noastră comună, să ne apropiam in cauzele noastre cu sfāturi bune folositoare, nu fătiarnicești și fariseești! Dar până una-alta mai adaug eu aci, ca in Tinod inca e prospect de școală de stat. Pentru școală respectivul domn preot Molnār (Morareshu) György — oare-când ca teolog Oktondi — asesorul consistoriului din Oradea, este gata să prevadă statul cu edificiul sēu, edificat spre acest scop, pentru arēnda anuală de circa 800 fl. Dacă nu e așa, desmintă dl Molnār acesteia. E bine să știe o. p. cetitor, ca cu dl Molnār György in 2 ani nici un invēțator nu a putut petrece, unii invēțatori au fugit de la 3, 4 luni, după-cum știm mai mulți. — Pe poporeni săi i-a disciplinat haiducește in casa sa, intre păreții săi, ce insa nu poate nimeni documenta — nu, căci icoaarele nu vorbese, apoi a auzi, nu mult preț are, și destul, ca se vorbește pe Criș: ca dacă Tinodanii s'ar teme de D-zeu ca de Molnār György, ar merge toți in raiu și să credeți, că aștea nu s glume, nici minciuni.

Trag mai departe atenția d-lui Sentinela și la aceea, ca in M.-Cséke la 26 Aprilie l. trecută a fost o conferință sub presidiul d-lui Sipos Orban, inspectorul școlar regesc; au fost notarii: din Tașad, Hidiselman, Lazuri și Ceica, Insoțiți de antistiile comunale, luand parte și alți inteligenti.

Că ce s'a isprăvit, numai atata știm, ca in cauza școlilor din acel cerc s'au făcut planuri pentru școli: când, cum și sub ce forme să le prefacă. — Altcum ca să spunem adevărul și coroana stării școlilor noastre, cine are inimă iubitoare de neamul sēu, iee-și puțin timp, apoi știu ca poate vedē ce n'a

vēzut, n'a auzit, numai, ca dacă se va imbolnăvi de cele vēzute, auzite, nu știu când se va însănătoși. — Recomand câte-va comune gr.-or. din giurul Ceica. — Posibil, ca și Prea Cuvioșia Sa dl Vicariu, locotenten episcopesc, din aceea cauză nu și-a luat voce să viziteze parochiile și școlile. — Poate că-l deroga!

Oare prin Ardeal superintendenții cei calvini și unitari nu cercetează parochiile lor? Ba zēu cercetează! Și la noi in cele mai multe parochii ce s'a făcut? Ceea-ce se continua și acum: banii bisericești se defraudază, de școli nu se îngrijește nimeni! — E drept și nu se poate nega, ca la mulți preoți gr.-or. nici archiv nu poți vedē, protocoalele aruncate care in cotro, de cerculare, de pastoralele cele frumoase arhiepiscopicești nici urmă nu afli! Unii dintre preoți din lene, nu să le păstreze, dar nici nu le cetesc ca să invēte din acelea, dacă nu le cetesc altele, poate molidvele la maslu și la deslegările morților! Acestea inca nu s glume, ci triste adevăruri de prin Bihor.

Forurile inalte de altă parte nu se pot invinui, căci instrucțiunile, ordinațiunile foarte des sosesc la toți, ei dar ziuășii sunt lenioși, nebăgători de samă. — Mai domnește un rēu foarte mare între conducători, cari se zic, ca fruntași, căpitani și căpetenii ai subordinaților, a-eia sunt așa plini de fătiarnicie; chiar ca pe vremea aceea, când Is. Chr. M. lumii fătiș le zice fariseilor. — Ei dar domni zilei de acum așa esplică fătiarnicia lor, ca tactica lor e diplomație, politica înaltă. — Eu insa le zic verde românește: că e greșită și condamnabilă.

Deși va părea lung ce vō descriu, mai fac amintire, ca in Nr. 13 din a. c. al foi „Nep-taniték Lapja“ apriat se spune, ca 116 școli se vor preface in școli noue de stat, adecă sunt 116 comune, unde de fel nu sunt școli, d. e. in com. Aradului 7 comune, in comitatul Bihor 29 comune ș. a., in toate acele comune sunt vr'o 7110 școlari!

Din toate stările ce ne-au ineongiurat cu sistemul sfāpanitor și cu organismul nostru și trebile noastre in marele Bihor merg anapoda, nu multă laudă putem face. Din contra putem constata, ca dacă din școlile noastre 2-3 procente vom putē sustinē, va fi mult; cele 97% necorespunzēnd preșcriselor legi, comunale, sau de stat, va trebui să se pre-dee, nu de voce, ci de nevoe.

Un crișan.

Dela sate.

(Producțiune teatrală). Din Beregsueu (comitatul Timiș) ni-se scrie, ca corul școlarilor dela școala superioară de acolo, instruat de invēțatorul lor G. Subu, in 23 Aprilie st. v. (seara St. George), a dat o producțiune teatrală („Invierea“ in 6 acte de G. Subu). Producțiunea a fost urmată de cântările: „Ostașul român“, „Brăul popilor“ și „Sērba“. Intre cântările „Brăul popilor“ și „Sērba“, o tinără fetiță a declamat poesia „Limba mea“ de N. Stef.

Atāt producțiunea teatrală, cât și cântările au succes foarte bine, și publicul numărōs a fost deplin mulțumit, ceea-ce s'a vēzut din aplausele prelungite și strigătele de să trēasească.

Oaspeți străini au fost: D-na Sofia Caplar din Arad, d-na Spātar din Topoloveț, d-șoara Emilia Stefan din Arad, apoi dnii: G. Stan din Arad, T. Neagu din Ususeu și L. Spātar din Topoloveț.

Pentru reușită invēțatorul G. Subu, merită deplină laudă.

(Oameni necājiti). Din Perujești ne scrie G. Hanci și P. Gudurian, că Trifan invēțatorul se poartă așa de rēu cu sătenii, incat mai mulți inși s'ar fi hotărât să trēacă din această pricină la umire.

Noi credem, ca dl protopop va cerēta și va face ca necazul oamenilor să fie înlăturat.

(Pentru Impēratul). Din Belotint ni-se scrie, ca au rēmas „cātane pentru Impēra-

tul“: P. Berzovan, P. Nicolescu, P. Sucișu P. Neda, P. Catalinescu, I. Dragomirescu I. Drăgănescu, I. Anescu. I. Berariu, G. Ivan, G. Catalinescu, G. Ocioc, P. Anescu P. Lupu, ear' imbracați sunt: T. Catalinescu, P. Neda, P. Batan, P. Neda, I. Jichița G. Lupu și Avram Stoica.

Tot d'aici ni-se scriu insa și lucruri triste: despre niște femei slabe, cari s'au bătut a doua zi de Paști pentru un șumar și despre Iosif Lupu, care pentru a fi chinez, a tot umblat pe la domni și a cheltuit o mulțime de bani, ear' vitele și-le lasă prin holdele oamenilor.

In anul trecut in cercul Turdei toate comunele românești au primit porunci aspre, ca in ziua Sft. Stefan nimenea să nu lucre, căci la din contra se vor pedepsi; firește aceste porunci au fost dela autoritățile civile. N'a fost destul insa cu atata, ci des-de-dimineață in ziua aceea erau gendarmi pe sate ca cu forța să oprească pe bieții Romani dela lucrul câmpului, când era mai mult.

O altă dreptate.

La judecătoria din Iara-de-jos in ziua de Anul-Nou, Bobotează și a doua zi de Sft. Paști st. v. erau țerani romani cu grāmada. Vedeti, D-le redactor, ce dreptate fac ungurii pe la noi și vō rog să publicați acestea rinduri in mult prețuita „Tribuna Poporului“, ca să-i vază lumea că sunt e de drepti! Un abonent.

Preot brav.

Din comuna Leucusești (comitatul Caraș Severin) ni-se scrie, ca in ziua primă a sf. Paști actul sf. liturgii a fost sēvtrșit de preotul disponibil Constantin Rosa, care la finea sf. liturgii, după-ce tatăl seu Adar Rosa a ținut o predică și a cetit pastoral trimisă de P. Sa Episcopul, a ținut dñsul o predică, prin care și-a arētat de astă-dată ca și in alte rinduri iubire de biserică și națiune.

Intre altele a zis: „Dragilor mei, aveti noi in comuna noastră două bolte creștine unde căpētăm negoț cu mult mai bun ca del Jidani și mai ieftin, pentru-ce să merger noi la jidov și să lăsăm pe ai nostri? ba n putem bucura ca avem două bolte creștine după-cum știți și d-voastre. Mai departe iubiti creștini, mai mulți dintre d-voastre ar vēzut că poartă „Tribuna Poporului“, pe cum și „Foia Poporului“, pe cari le conduc oameni invētați, și ați vēzut cum acele vē inđeamnă și vē dau sfaturi, ca să dechideți bolte și să nu cumpērați dela jidovi. Deci așa să faceți, și vē veți cōvinge, că vē va merge cu mult mai bine. Cāt ar fi de bine, dacă mai mulți preo ar da poporului sfaturi de acestea, cari ajut mult poporului nostru român care e asprit de toți. Ar fi foarte bine și frumo dacă ar urma in fiecare comună mai mulț sfaturilor celor-ce le dau cei dela ziare noastre.

Acu am făcut numai o privire generală referitor la predica dlui preot Constant Rosa, care luptă mult pentru biserică și națiunea românească, dând sfaturi religioșe și naționale tuturor. Numai la stăruina d-sale s'au deschis in comuna noastră ce două bolte creștine; tot dñsul a impeded pe Leucuseni in anul trecut, ca să nu cheltuiască banii pe la milleniu in Bucdapesta, cu toate acestea vre-o cātiva in nu au voit să ințeleagă. I. F.

Dușmanii dinlăuntru.

Chiar acum, când in viața politică prigoniți sūntem pe toate căile ni-a mai rēmas un singur razim, serica și școala cu autonomia ei; pe acest mic razim insa, unii cea a-l suprima și sdruncina.

Un cas trist de tot mai aver inregistra in catalogul nostru de:

deri și sminteli, și pentru-ca amarul să fie și mai amar, aceea scâdere vine chiar dela un părinte al nostru preot.

Pentru periodul curent s'a ales în această comună comitet parochial, care constituindu-se, a ales de președinte al său, cu respect la serviciile ce le-a adus parohiei de 40 de ani, pe veteranul nostru învățător Ioanichie Nestor.

Nu toți însă erau mulțumiți: părințele Ioan Miloș, care în periodul trecut fusese președinte, este din seamă afară nemulțumit. Nemulțumirea lui însă nu se mărginește numai cu indignațiune personală, ci a mers și mai departe — inscenează scandaluri în comitet — el convoacă membrii la ședință, el deschide ședința, el pune la ordinea zilei obiecte de pertractat, și dacă nu-i succede, atunci recurge la agitațiuni.

Astfel în ședința comitetului parochial din 27 Aprilie st. v., în care se pertractară până la fine toate obiectele, dînsul sare cu ars în picioare și la adresa membrilor le zice: „Să ved, care va subscrie protocolul, pe acela îl voi lua la trei parale“.

Nu s'a dus la început, numai după-ce a ținut ședința aproape 3 ore, și după-ce s'a pertractat și adus decisiuni, și după-ce și protocolul era gata să se subscrie, atunci agita pe membri să nu subscrie, să părăsească ședința, înfricându-i că-i va lua la „trei parale“.

„Trei parale“ lui constau în acea impregiurare, că numitul preot se bucură de a fi agent al „Lipovanei“ și ca atare a recomandat pe mulți și dintre membri pentru imprumuturi.

Poporul se teme, că dînsul poate să le abzică creditul dela bancă, și astfel dînsii, în neștiință, îl ascultă. Ar fi de dorit, ca domnii dela direcțiune să sisteze atari abusuri, cari se fac pe conta institutului și chiar în detrimentul aceluia.

După aceste vorbe necualificabile părintele Ioan Miloș se aruncă ca unul ce este lipsit de rațiune la masa presidială, pune mâinile pe protocolul de ședințe și trage de el ca să-l iee zicînd că acela e al lui.

Președintele, ca să nu rupă protocolul, în care erau protocolele de ședință din anii trecuți, i-a lăsat protocolul, și astfel dînsul îl răpește, și se duce cu el acasă, — după el se ia și o parte din membri, și astfel ședința a trebuit să se disolve, după-ce adusesese decisiuni, și era chiar la fine, numai ca să se autentice protocolul.

Fapta singură e destul de revoltătoare și compromițătoare, decât să aibă lipsa de comentariu. Adugem numai atâta, că membrii rămași au luat un nou protocol, în care au luat act cu indignațiune despre acest fapt necualificabil, care protocol dimpreună cu un raport din partea președintelui s'a transpus Venerabilului Consistor.

Așteptăm cu încordare dispozițiile ce Veneratul Consistor va lua pentru curmarea acestor abusuri și călcări de lege.

Despre dispozițiile ce Veneratul Consistor va lua în cauză ne angajăm de acum a raporta Onoratei Redacțiuni, — până atunci sîntem în așteptare.

B a t a, la 27 Aprilie 1897 v.

„Scevola“.

De pe valea Almajului.

O alegere curioasă.

Bania, la 22 Aprilie 1897.

Mai întăiu de toate îmi țin de datorință a face cunoscut onoraților cetitori, că comuna noastră Bania e o comună mare, care numără peste 2600 suflete, toți Români grănițeri.

În această comună curat românească, s'a săvârșit alegerea de reprezentanți comunali în 17 Aprilie a. c. st. n., sub presiunea dlui protopretor cere. din Bozovici, Géza Péczely, care a săvârșit alegerea după lege și după voința poporului.

Ca și la celelalte alegeri din trecut, și de prezent cei mai interesați au fost domnii Dimitrie Bogojevics, preot gr. or. și Vasile Jenky, neguțător și alții, cari în totdeauna la toate afacerile atât bisericesti, cât și politice se nisuesc ca să aibă aleși tot de acei oameni ai lor, cari joacă bucurios după cei ce le fluieră, cum vom vedea și din rezultatul alegerilor în chestie.

Poporul nevinovat li-a împlinit pofta domniilor lor.

Văzînd domniile-lor, că la alegerea de primar din 21 Apr. ca întăiu candidatul de primar vine dl Iancu Pirtea, tenente în pensiune și om foarte cinstit și mai de frunte, au căutat cu ori-ce preț să-l impedeze dela ocuparea postului de primar, și iată cum :

Au adunat pe toți reprezentanții din partea lor, precum și pe cei noi aleși în biroul dlui Jenky și au candidat pentru postul de subjude și de jurați pe cei mai slabi și cei mai urgisiți oameni din întreaga comună, între cari și pe 2 gornici, căci la noi gornicii sunt cei mai de batjocură, crezînd că prin această va împedeca pe dl Iancu Pirtea de a primi postul de primar.

Dar s'au înșelat amar pe ei singuri, căci după votare nominală domnul Iancu Pirtea deveni ales de primar cu unanimitate, și de vicejude se alege un om de rînd, dar tot mai de omenie decât cei ce l-au pus în candidație, și apoi și mai frumos e, că bieții gornici se spală de ocările muerilor, și devin în fruntea oamenilor ca jurați, care avansare o pot mulțami dlor susnumiți, conducători bravi.

Eată, iubitorilor cetitori, ce conducere frumoasă dela un preot și dela oamenii săi, arătînd prin aceasta mulțămiiță poporenilor pentru-că li-au dat atâta încredere, însă și poporul și-a exprimat mulțămiița, ear laudele ce le-au auzit ei dela popor, nici chiar gornicilor nu li-ar fi fost potrivite de loc.

Un Bănian.

PARTEA ECONOMICĂ

Bancă în Jibou.

În 4 Maiu nou s'a ținut adunarea constituantă a institutului înființînd „Sălăgiana“ în Jibou; de față au fost 55 de acționari, reprezentînd 3/4 din capitalul subscris. De președinte al adunării s'a aclamat dl George Pop de Basesci, de notar dl Andrei Cosma, directorul „Silvaniei“.

În termeni frumoși, satisfăcut pe deplin de succesul ce s'a raportat prin „Prospectele“ emise cu scopul de a înființa bancă în Jibou, președintele salută pe cei prezenți și declară adunarea de deschisă. Dl notar constată, că la provocarea fondatorilor de a înființa un institut de bani cu capital de 50.000 fl., publicul a răspuns cu aceea, că a subscris peste 90.000 fl., un succes unic în analele înființării

băncilor românești. Se hotărăște să se primească întreg capitalul subscris și se lasă direcției, ca în decursul anului curent să facă emisiune nouă pentru restul de 180 de acții, ca să poată fi întregite până la 100.000 fl., adică 2.000 de acții.

Membri în direcțiune au fost aleși: George Pop de Basesci, mare propr.; Andrei Cosma, proprietar și director la „Silvania“; Vasiliu Giurco, avocat și proprietar; Vasiliu Mico, proprietar; Mihaiu Pop, proprietar și preot; Ioan Pop de Domin, proprietar; Ioan Șandor, propr.; Gavril Cherebet, protopop; Vasiliu Mureșan, propr.; — ear în comitetul de revizuire: Florian Cocian, adv. și proprietar; Dr. Ioan Nichita, avocat și proprietar; Demetriu Cionca, preot; Teofil Dragomir, proprietar; Victor Ilieș, mare proprietar.

Aducîndu-ne aminte de însemnătatea mare și de rolul ce a avut orașul Jibou în istoria maghiară, că de aci s'au pornit cele mai multe fapte maghiare sub conducerea Wesselényiștilor, că aici și-a plămădit și lucrat Deac adresele către tron, — zic, de aceste aducîndu-ne aminte, — ne pare mult bine, că la oara 11 s'an pus și Români la luptă, înființînd deocamdată institut și o să urmeze și celelalte.

D. C.

O nouă specie de orz.

Până acum economii noștri de pămînt au fost dedași a cultiva în câmpurile lor mai tot numai un fel de bucate: grâu, cucuruz, și ici-colea și puțin ovăs. Aceste bucate, dacă și trec câte-odată preste trebuințele casnice, de economul mai poate și vinde din ele, abia se pot vinde cu un preț mic, care, în proporțiune cu lucrul, ce numitele bucate recer la cultura lor, pentru lucrul și osteneala economului rămîne puțin de tot.

Din cauza aceasta, precum și din altele, economii practici au început a cultiva în timpul din urmă tot mai multe sîmînături de acelea, cari, pe lângă lucru mai puțin, aduc economului mai mult folos la vînzare. Între acestea se numără și orzul.

Orzul e de două feluri: de toamnă și de primăvară. Cel de toamnă cam degeră în iernile mai grele, de aceea se cultivă mai cu seamă cel de primăvară. Pentru cultura lui se fac îndeobște câte două arături: toamna și primăvara, când se seamănă. După ce se seamănă, nu mai recere nici un lucru pînă la secere, ca și ovăsul.

În timpul din urmă s'a descoperit o nouă specie de orz, numit orzul hauna *pédigrée de Moravia*, care, după cum se zice, este superior celui cunoscut până acum. Orzul numit s'a cultivat mai întăiu în Moravia, de aceea i-s'a și dat numele acelei țeri.

Orzul hauna a început a fi cultivat și aici în Ungaria cu succes. Un proprietar mare de pămînt din părțile nordice scrie, că el din 7000 jugere de pămînt 2500 jugere a sîmînă orz hauna și numai 600 cu grâu, ear restul cu plante de nutreț, de-oare-ce orzul hauna l'a putut vinde cu 7.50 fl. mm., pe când grăul l'a putut vinde numai cu 6 fl. mm.

Orzul numit a început a fi cultivat atăzi pînă și prin Germania, Franca, România ș. a. și pretutindenea este prețuit ca specia cea mai superioară, din care, pregătindu-se bere, și aceasta este foarte bună și gustoasă.

În România ferma Dateulescu dela Slobozia-Galbeu, județul Rîmnicul-Sărat, produce anual la 4000 hectolitree orz hauna, care se laudă atît a producțiune, cât și a bunătațe (calitate). De aci și-au mai procurat și alți proprietari asemenea orz, precum și alte sîmînțe, căci ferma numită cultivă mai tot felul de sîmînțe străine, și toți au fost mulțămiiți de rezultatele obținute prin cultura lui.

N'ar strica dar, când și economii noștri ar face încercări cu cultura acestei nouă specii de orz, care după-cum se zice se coace mai de timpuriu, dă o roadă mai bogată, are o greutate mai mare și boabele lui sunt cu mult mai grele și mai făinoase, ca la celelalte soiuri de orz, cunoscute pînă acum.

I. G.

Mulțămire.

Subscriși, în numele corului vocal bisericesc rom. gr.-or. din comuna Bruznic, comitatul Caraș-Severin, aducem cea mai profundă mulțămiiță publică reverendului domn preot Ambrose Popescu, domnului notar comunal Iuliu Veinzierl și domnului învățător Petru Bugarin din comuna Zabalț, cari au conlucrat cu mare zel întru reușirea concertului arangiat de corul nostru în comuna Zabalț în seara de Dumineca Tomă a. c. — Dar' mai ales reverendul domn preot și domnul notar primească dela noi și pe această cale deosebită mulțămiiță și reconștință, pentru ospitalitatea dată întregului cor, ear bunul Dumnezeu să le răsplătească cu bogatele sale daruri. De bunul Dumnezeu, ca în toate comunele noastre să fie astfel de conducători, cărora le zace la inimă înaintarea poporului nostru.

Bruznic, la 6 Maiu 1897.

Titu Popescu, învățător și dirigintele corului; George Marcul, corist și președ. com. paroch.; David Manuila, corist jurat, com. și cass. corului; Teodor Andrei, corist și membru com. paroch.

Bibliografie.

„BIBLIOTECA NOASTRĂ“

sub direcția lui E. Hodoș.

Dorința d'a ceti cărți plăcute, folositoare și ieftine se arată în măsură tot mai mare la publicul nostru român. Am ținut seamă de această dorință, și luând înțelegere cu câțiva prietini literari, am întemeiat publicațiunea „Biblioteca Noastră“.

Scrierile autorilor români, literatura populară și operele autorilor străini în traducere bine îngrijită, vor găsi loc în această „Biblioteca“. Se va îngrijii, ca pe fie-care lună să apară cel puțin un număr, cu prețul cel mai moderat posibil.

Se pot face și abonamente la „Biblioteca Noastră“ pentru o serie de 5 și de 10 numere.

Seria de 5 costă 70 cr. sau 1 leu 75 de bani.

Seria de 10 costă fl. 1.40 sau 3.50 Lei.

Domniii abonenți primesc numerele franco imediat după-ce apar.

Abonamentele, și tot ce aparține „Bibliotecii Noastre“, se adresează la Caransebeș către directorul publicațiunii E. Hodoș.

Sub presă: Ioan Hunyad, de Ios. Bălan, cu două ilustrațiuni comandate anume pentru „Bibl. N.“ — În pregătire: Simeon Bălat, biografie cu un portret. Cestiuni de igienă, de Dr. C. Popasu. Poftă bună, de Zott Hodoș. Din amintirile unui vîntător, de I. Turghenev, cu portret și o notiță biografică.

— Realități și visări, povești și schițe de Septimiu Sever Secula: O broșură elegantă și de un conținut interesant, apărută acum ca Nr. 1. din așa numita „Biblioteca Noastră“, sub direcțiunea d-lui Enea Hodoș, profesor în Caransebeș. Prețul broșurei e 14 cr. și se poate procura la directorul puștei bibliotecii în Caransebeș și la toate librăriile.

— „Români în revoluțiunea lui George Doșa“ (1514), studiu din istoria Românilor de peste munți, de Septimiu Sever Secula. Această broșură interesantă, privitoare la istoria poporului nostru s'a retipărit din „Arhiva“ din Iași și se extinde pe 33 pagini în format octav mare. În text are mai multe note și isvoare, precum și înfăptătorul tablou al executării lui George Doșa din partea Ungurilor. — Pentru prețul de 85 cr. prin mandat postal se trimite franco tuturor doritorilor de-a avea o bună carte istorică și de un cuprins puțin cunoscut pînă acum pentru publicul nostru. A se adresa la autor în Bucușești, „Hotel Imperial“ (Calea Victoriei).

„FOAIA PENTRU TOȚI“.

Acesta e titlul unei valoroase reviste săptămânale pentru familie, ce apare de la începutul anului curent în București, sub direcția simpaticului scriitor *Dumitru Stăncescu*.

Dacă ne gândim la împregiurarea, cât de înapoiată sîntem noi Românii încă și azi cu foile și cu revistele noastre literare, cari apar pentru-ca în curînd să și apună din mulțime de cauze, mai ales însă din lipsa de sprigin material: ne simțim plăcut îndemnați a recomanda cu toată căldura tuturor cetitorilor noștri valoroasa revistă a dlui Stăncescu, ca o foaie, care, prin cuprinsul seu totdeauna variat, ales și plăcut, — numai bine primită poate să fie în fiecare familie românească.

După-cum aflăm din numărul ei ultim, „Foaia pentru toți“ și-a tipărit numărul de Paști în 35.000 de exemplare, care s'a trimis în toate părțile locuite de Români.

Numărul 19, apărut în 30 Aprilie st. v., are următorul conținut variat și interesant: Cătra cetitorii noștri. — Convorbiri săptămânale. — Aquila și melcul (fabulă). — Despre Dickens. — Glume. — Aniversarea (nuvelă). — Cămila. — Din călătoria lui Nansen. — Călătorul. — Leul, șacalul și vulpea (fabulă). — Vrajitorul alb, roman de mare senzație, de Emile Richebourg, (cu o ilustrațiune). — Spicuri. — Poveste. — Pagini din tinerețe. — Romanul unui călugăr, roman de Jean Romeau. — Inventatori și invenții. — Partea științifică. — Informațiunile foii. — Petreceri și jocuri. — Poșta redacției.

Abonamentele la „Foaia pentru toți“, care pentru Austro-Ungaria costă 5 fl. pe anul întreg, se fac la adresa administrației, Pasajul român 12, în București.

NOUȚĂȚI

Arad, 14 Maiu n. 1897

Majestatea Sa Monarchul nostru în Budapesta. Duminecă seara Majestatea Sa va pleca la Budapesta, unde va sosi Luni dimineața și unde va petrece mai multe zile. Tot în aceeași zi vor sosi în capitala Ungariei și arhiducele Otto și soția Sa Maria Iosefa, cari vor locui în același timp împreună cu M. Sa în palatul reg. din Buda.

Două regine în Budapesta. Eri, în 1/13 Maiu, capitala Ungariei a fost vizitată în timp de vre-o 3 oare de trei suverane străine: de fecioara regină *Vilhelmina* și de mama ei, regina-regentă *Emma*, din Holanda, însoțite de princesa *Elisabeta* de Waldeck-Pyrmont. Suveranele au venit la Pesta din Viena, unde petrec de mai multe zile, și seara earăși s'au întors la Viena.

Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, după o petrecere de aproape un an în străinătate, pentru căutarea sănătății în regiunile sudice, s'a reîntors eri la Viena. După moare, Alțeta Sa, care se simte acum de bine, s'a prezentat la Majestatea Sa în uniformă de general.

P. S. Sa dl. Dr. D. Radu, noul Episcop al Lugojului, sosește de seară în Arad, venind dela Blaj. P. S. Sa va descinde la „Crucă Albă“ și cu trenul de dimineața va continua călătoria spre Lugoj, unde duminecă va avè loc instalarea, cu toată solemnitatea.

Procesiune. Poimâne, Duminecă, după săvîrșirea sftei liturgii, adică la 9 oare dimineața, — preoțimea noastră din loc ornate și însoțită de credincioșii amatori în biserica catedrală, va eși cu via la câmp, pentru sfințirea grânelor.

Cununie princiară. Cununia principelui *Francisc de Battenberg* cu principesa *Ana de Montenegro* — se va îndeplini Marți, în 6/18 Maiu în capitala Muntene-

grului. Sultaful va trimite scumpe daruri frumoasei mirese.

Suveranii României. Majestatele Lor Regele și Regina României, după o petrecere de trei săptămâni în Abbazia, au plecat de acolo Mercuri dimineața peste Fiume, Budapesta și Predeal. Eri după ameazi la oarele 3^{1/2} au trecut prin gara Predeal, unde au fost întâmpinați de Alțetele Lor principele Ferdinand și principesa Maria și de întreg consiliul de miniștri. În capitală au sosit tot eri la 8 oare seara.

Grațiat. Preotul romano-catolic *V. I. Knezich* din Felesuth încă în Septembrie anul trecut fusese osândit de tribunalul din Budapesta la 1 an închisoare și la o amendă în bani de 850 fl. pentru o predică, în care vorbise contra căsătoriei civile. După 7 luni de robie, la intervențiunea unui frate al seu și a episcopului, condamnatul *Knezich* a fost zilele acestea grațiat și eliberat de restul suferinței în temniță prin dispozițiunea preatnalță a Majestății Sale.

De ce? Din foile locale ungurești vedem, că cu prilegiul morții călcătorului român din Arad, *Stefan Susan*, a cărui înmormântare s'a săvîrșit alaltăieri, Mercuri, după ameazi, — părinții repositului au tipărit și au trimis anunțuri funebrele numai în limba ungurească. Nu putem de loc să înțelegem acest fapt nesocotit și condamnabil al părinților numitului repositat. Aici în Arad, în mijlocul unei considerabile societăți românești, părinți români să anunțe moartea fiului lor într'o limbă străină și să-și nesocotească limba lor românească! Aceasta pentru dînșii este cel puțin o rușine, ear' pentru memoria repositului lor o adevărată batjocură.

Responsul la mesagiul de tron austriac, cu a cărui stilisare a fost însărcinat deputatul polon contele *Vizkovvuzicki*, este, în fine, gata și în zilele acestea va fi dat comisiunii. Se știe, că răspunsul e redactat în chip potrivit stărilor de lucruri din Austria și că Reichsrath-ul îl va primi fără multă discuție.

Mare adunare populară austriacă în contra pactului. Din Viena se știe, că în 20 Iunie a. c. se va ține acolo o mare adunare de popor, la care sunt invitați toți proprietarii mari și mici din întreaga Austria. Adunarea se va ocupa cu chestiile pactului și cu cuota, și se va pronunța — după-cum i-se raportează lui „*Alkotmány*“ — în contra Ungariei și a pactului cu dinsa.

Dar. Foile din București scriu, că dl D. M. Bragadiru, marele și cunoscutul industriaș, a oferit un teren garatuit în valoare de 70.000 lei comunei București, pentru a servi la deschiderea unei noue strade, care ar lega strada Buzeștilor cu Știrbei-Vodă. Totdeauna d-sa s'a oferit a face grațuit toate lucrările ce ar necesita deschiderea sus-zisei strade pe porțiunea ce ar trece pe terenul d-sale.

Plângere. Sîntem rugați să publicăm următoarele: Dl învățător *Vasile Mărășescu* venind învățător în comuna noastră *Franzdorf* în anul 1889, s'a bucurat tot poporul că acum am căpătat învățător tiner și după făgăduința lui, că ne va înființa un cor. Dar' de giaba a fost făgăduința, căci până în urmă n'a fost în stare a conduce corul.

La înființarea corului adunându-ne noi 24 tineri, ne-am hotărît să-l plătim, plată lunară cu 1 fl. de persoană.

Văzînd dl învățător *Mărășescu* că îi vine 24 fl., pe lună, s'a bucurat; dar' când mergeam la probă nici nu era vorba de învățătură și cântare, ci ne ținea numai cu povești; văzînd noi după două luni că el nu e pentru cor, apoi l'am rugat a-și da truda mai tare și el ni-a început a ne batjocori. Văzînd, că nu e harnic a ne conduce corul, l'am și părăsit.

Ear' în biserică eată ce a făcut: la sfînta biserică un june cu numele *Iosif Pateșianu*, avînd voie să meargă sus pe podul corului, dintr'odată se pomenește cu 2 palme în față dela dl *Mărășescu*, care l'a bătut astfel fără ca tînărul să știe pricina. D.

Copil curajos. — Un ziar din Atena povestește un fapt curajos, săvîrșit de un copil în vîrstă de 9 ani. Turcii ajunseser într'un sat, la 12 chilim. înainte de Farsala. Toți locuitorii aproape fugiseră; rămăseser însă în o colibă din capul satului o bătrână de 60 ani și cu un băiat de 9 ani, a cărui mamă murise cu câteva luni înainte și al cărui tată se dusese ca voluntar în război.

Turcii începură să intre în sat și un oficer de infanterie voi să intre în casă. Copilul însă alergă în odaia tatălui seu, puse mâna pe o pușcă încărcată și eșind în ușă trase asupra oficerului, care căzu mort.

Cei alții oficeri cu multă greutate putură să scape de furia soldaților pe bietul copil, care se refugiase în podul casei.

Copilul și bunica au fost luați și duși de Turci la Farsala.

Clasa a III-a la trenurile accelerate. În Austria circulă deja și a III-a clasă pe toate liniile principale la trenurile accelerate. Se știe acum, că aceeași înlesnire se va face și în Ungaria pentru călătorii mai de rînd, cari nu puteau până acum să se folosească de trenurile accelerate. Direcțiunea trenurilor de stat ung. se ocupă deja cu planul acestei reforme, dar' se zice, că bilet de clasa a III-a pentru trenul accelerat vor pute să capete în Ungaria numai aceia, cari fac călătorii mai lungi, bună-oară între zonele VII—XIV, pentru-ca astfel să nu împovăreze prea tare trenurile accelerate și să nu depopuleze pe cele de persoane.

În Maiu. Sîntem în ultima lună a primăverii, în luna Maiu, cea mai mult cântată și preamărită. Cu toate acestea, Maiu din anul acesta e cu mult mai îndărătnic decît ori-care Aprilie: Nori de toamnă, vînturi reci, ploie dese, grindină și îngheț, — eată cu ce ține dragălașul Maiu să surprindă pe milioanele de aderenți ai sei.

Acum tocmai se telegrafează din Paris, că în giurul orașelor franceze: Bordeaux, Montluçon, Macon și Chaleas de lângă râul Saina — a fost în nopțile trecute un adevărat gheț, care a stricat foarte mult mai ales viilor din acele regiuni.

Rectificare. Publicându-se anunțul despre sporirea acțiunilor la „*Ardeleana*“ institut de credit și economii în Orăștie, s'a strecurat o greșală de tipar, punîndu-se (Nr. 80—82 IV.) în loc de 900 acțiuni 9000, ceea-ce prin aceasta se rectifică.

Asociațiunea Transilvană.

Direcțiunea despărț. XIV al Asociațiunii a adresat următorul apel:

Vă este cunoscut, că unica instituțiune culturală generală pentru noi Românii din Transilvania și Ungaria este „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“.

Despărțământul al XIV-lea (Cluj), de care se țin cercurile administrative: Cluj, Nădășel, Gelou și Huedin, aproape de un deceniu, foarte puțină activitate a dezvoltat întru căștigarea de membri și întru înmulțirea mijloacelor pentru ajungerea scopurilor celor salutare ale Asociațiunii.

Apelăm la sentimentele românești ale d-tale și te rugăm cu toată încrederea, să intri sub flamura cea măreață a Asociațiunii noastre, făcîndu-te membru și îndemnînd și pe cunoscuți la acest lucru. În deosebi te rugăm, să eșplici poporului scopurile ce le urmărește Asociațiunea, ca și dînsul să

jerfească cât de puțin pentru luminarea sa, ce este prima țintă a Asociațiunii și să participe la adunările noastre.

Despărțământul nostru în acest an își va ține adunarea generală Duminecă în 23 Maiu st. n. în Mănăsturul-unguresc lângă Huedin, la care te rugăm cu toată onoarea să participezi.

Programa este următoarea:

1. Cuvînt de deschidere.
2. Raportul comitetului.
3. Alegerea alor 2 comisii:
  - a) Pentru înscrierea de membri noi și incassarea taxelor;
  - b) Pentru studiarea raportului și propunerilor.
4. Disertațiuni ce se vor insinua înainte la comitet.
5. Cuvînt de închidere.

Din ședința comitetului, desp. XIV, ținută în Cluj la 23 Aprilie n. 1897.

Basilii S. Poilobă mp., Dr. Georgiu Ilea mp.,
directorul despărț. secretar.

Piața din B.-Pesta.

Prețul grânelor.

Grâu fl. 7.45—7.47; porumb (cucuruz) fl. 3.47—3.49; sîcără fl. 5.81—5.83; Orz fl. 4—4.20; ovăs fl. 5.29—5.31; mohoș (sămînță) fl. —; bicău (sămînță) fl. —.

Poșta redacțiunii.

I. Monastirean, St. Margita. Poesiile se vor publica îndată ce va fi loc. Tot așa și corespondența. Pentru tipărirea în carte a poeziilor, adresează-te la tipografia *Todoran, Gherla*. Noi din cele trimise vom publica, câte puțin, pe rînd.

Ioan Dița, agronom, Totvaradia. De aci trimitem regulat. Poșta de acolo e vinovată. Ce trimiteți, se vor publica. Mulțumim!

Ab. 688. Berliște. Despre expoziția din Londra nu știm nimic, deoarece-ce acolo cel puțin decamdată, nu e vorba de nicio expoziție. Alaltăieri s'a deschis însă la Bruxelles (Belgia). Dacă vrei să participi, trebuie să te adresezi ministerului de industrie și comerț în Budapesta. La Paris expoziția va fi peste 3 ani.

ULTIME ȘTIRI

Războiul greco-turc.

Constantinopol, 14 Maiu n.

În urma avisului ce au primit dela guvernele lor, reprezentanții marilor puteri au notificat Porții, că Grecia le-a rugat să intervină pentru încheierea păcii.

Marile puteri se declară dispuse a face aceasta, însă numai după-ce ambii beligeranți vor înceta ori-ce ostilități.

Salonic, 14 Maiu n.

Flota grecească s'a postat între Volo și Platanovo, închizînd astfel portul Saloniceului.

Canea, 14 Maiu n.

Comandantul trupelor grecești spune, că n'a primit încă poruncă să-și retragă trupele din insula Creta.

Atena, 14 Maiu n.

Guvernul grecesc a adresat marilor puteri o notă, în care declară, că nu ia responsabilitatea pentru sângele ce se va mai vîrsa, dacă marile puteri amână încheierea păcii.

De altă parte guvernul a primit dela marile puteri înștiințarea, că nu mai e nici o piedecă să-și retragă trupele din Creta.

Redactor responsabil: *Ioan Russu Sirianu*.

„Victoria“

institut de credit și de economii,
SOCIETATE PE ACȚII

Sediul: Arad, casa proprie, calea Archiducele Iosif Nr. 2.

Întemeiată la 1887.

Capital de acții	fl.	300.000
Fond de rezervă	„	100.000
Depuneri	„	1.000.000
Circulația anuală	„	15.000.000

Primește depuneri spre fructificare, după care solvește 5% interes fără privire la termenul de abdicere.

Darea de venit după interese încă o solvește institutul separat.

După starea casei, depuneri până la fl. 1000 se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și prin postă și se efectuează momentan după sosirea comandaiei.

48 - [4]

Direcțiunea institutului.

Stefan L. Honisch

ATELIER DE FOTOGRAFIE ȘI ZUGRĂVIRE

Arad, Templom-utca Nr. 4. vis-à-vis de palatul Minorităților.

Pentru fotografiile sale artistice, pentru străinătate Majestatea Sa Regele Italiei l-a numit membru al academiei de arte „Chieta“ ce stă sub patronatul său.

Vechia dorință a marelui public este împlinită; de aci încolo nu e nevoie de a plăti fotografiile cu un preț atât de scump.

Avisez deci pe onoratul public că am intrat în legături statornice cu fabrica de articole de fotografiere din Paris.

Prin aceasta sunt în plăcuta poziție, că fotografiile comandate la mine, precum: *fotografii singurale, în grupe mari, în familie, precum și condițiuni afară de atelierul meu, le execut cu un preț, până acum nemai auzit de ieftin, în ceea-ce dovedește următoarea notă a prețurilor:*

6 bucăți fotografii format	carte de vizită acum fl.	2.50	mai înainte fl.	4
6 " " "	cabinet	6.—	" " "	9
6 " " "	mare Makart	8.—	" " "	14
6 " " "	mic	5.—	" " "	8
6 " " "	Deudoir	9.—	" " "	18

Tot astfel icoane mai mari în comparație cu prețurile de până acum se execută mai ieftin cu 50%.

De 4 ani deja mă bucur de încrederea onor. public din Arad și numai bunei voințe a marelui public pot să mulțumesc succesele mele de până acum într-atâtă că în viitorul cel mai apropiat voi continua într'un atelier mai mare și mai splendid tot ceea-ce mi-am eluptat în atelierul meu de până acum prin fotografiile mele bine succese.

Îmi iau deci voia a atrage din nou binevoitoarea atențiune a onor. public asupra notei de prețuri de mai sus, care va fi observată cu cea mai conștiincioasă punctualitate.

Cu distinsă stimă:

Stefan L. Honisch,

fotograf, membru al academiei de arte.

[54] 3-10

Aduc la cunoștința p. t. publicului, că în

ATELIERUL MEU

din Piața Tököli nr. 8, se confecționează cele mai bune și solide ghete pentru domni și dame, precum: „Spiegel“ de vacs, lac rusesc, lac american negru și galben, jevroix francez, chagrin de vișel negru și galben. Primesc comandaie care se execută prompt.

Francisc Rognean,
pantofar în Arad.

[11] 18--

Hajek Antal

Sticlărie, porcelan vase de peatră, oglinzi, cadre, rame de cadre și lampe

MARE DEPOSIT

în Arad, curtea de sticlărie, strada Forray Nr. 7.

Recomand marele meu deposit în care se află tot felul de articole ce cad în această categorie precum: garnituri pentru prânz, ceai, cafea moeca și pentru spălat, cele mai ieftine și în cel mai bogat asortiment. Cele mai fine garnituri lucrate din sticla indigenă și franceză -- pentru vin, apă, bere și liqueur, foarte ieftine și fine.

Lampe pentru masă și de acățat Dittmar, pentru petroleu, de asemenea se află cele mai noue inventate, și de cele mai bune calități de lampe cu spirt; cele mai bune și durabile calități tacămuri alpaca și Steyr, oglinzi, cadre și rame pentru cadre.

Arangiamente pentru hoteluri, birturi, cafenele provăzute cu inscripții sau monograme; tot felul de articole pentru arangiarea de bucătărie în asortiment abundanț și excepțional de ieftine se pot căpăta.

În atelierul meu pentru văpsirea de porcelan

care e unicul în Arad și jur se execută obiectele cu mult gust. — Comandaie pentru întregirea de garnituri se efectuează punctual.

Mai departe îmi permit a atrage atențiunea onorabl. domni neguțători de vinuri și bere asupra renumitelor butelii Siemens, pentru vin, bere și cognac de calitate năntrecută și cari exclusiv numai dela mine se pot procura.

De asemenea recomand atențiunei onorabl. comersanți din loc și provincie vasele mele de peatră indigenă pe care în urma unei favorabile cumpărări sunt înlesnit a le vinde ieftin ca nimeni altul.

Toate lucrările de sticlărie ce se cer la edificii le execut prompt și foarte ieftin.

Pe când rog onorab. public să binevoască a cerceta depositul meu semnez cu toată stima

Hajek Antal,

ARAD, curtea de sticlărie.

(46) 6--

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 9-- „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cela mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări să primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.